

ГЛАС ВАСОЈЕВИЋА

БРОЈ 29 · БЕОГРАД, О АРАНЂЕЛОВУ ДНЕ 2013.

СЛАВА СВЕТОГ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА

Почасни предсједник
Удружења Васојевића
проф. др Милија Зечевић

Његово Преосвештенство Епископ
будимљанско-никшиќи
господин **Јоаникије**

Члан Почасног
Председништва
Проф. Др Божина Радевић

Главни и одговорни уредник
“Гласа Васојевића” **Миљан Зечевић**

Председник Удружења
Васојевића др **Лука Кастратовић**

Потпредсједник Удружења Васојевића
Мијо Вешовић

Председник Удружења
Васојевића у завичају
Др **Раслав-Ђиро Бабовић**

Удружење Васојевића—
подружница Савино Село
Предсједник **Марко Ђукић**

Удружење Васојевића “Васо”
Предсједник
Милета Зечевић

Удружење Васојевића “Васо”
Потпредсједник
Видак Радевић

СРЕДНА СЛАВА ВАСОЈЕВИЋИ!

*Честитамо 21. новембар 2013. године свим
Васојевићима, славу Светог Архангела Михаила и
желимо им добро здравље, мир, слогу, прогрес и
просперитет!*

*Почасни предсједник
Проф. др Милија Зечевић*

200 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА ЊЕГОША

Петар II Петровић Његош (1813 - 1851) је највећи српски пјесник, владар Црне Горе и владика

Удружење Васојевића посвећује посебан број листа (бр.30) двестогодишњици рођења Петра Петровића Његоша

НАШИ ПРЕЦИ

Њихова дјела - неисцрпан извор инспирације

КАРАЂОРЂЕ ПЕТРОВИЋ

НАШИ ПРЕЦИ

Њихова дјела - неисцрпан извор инспирације

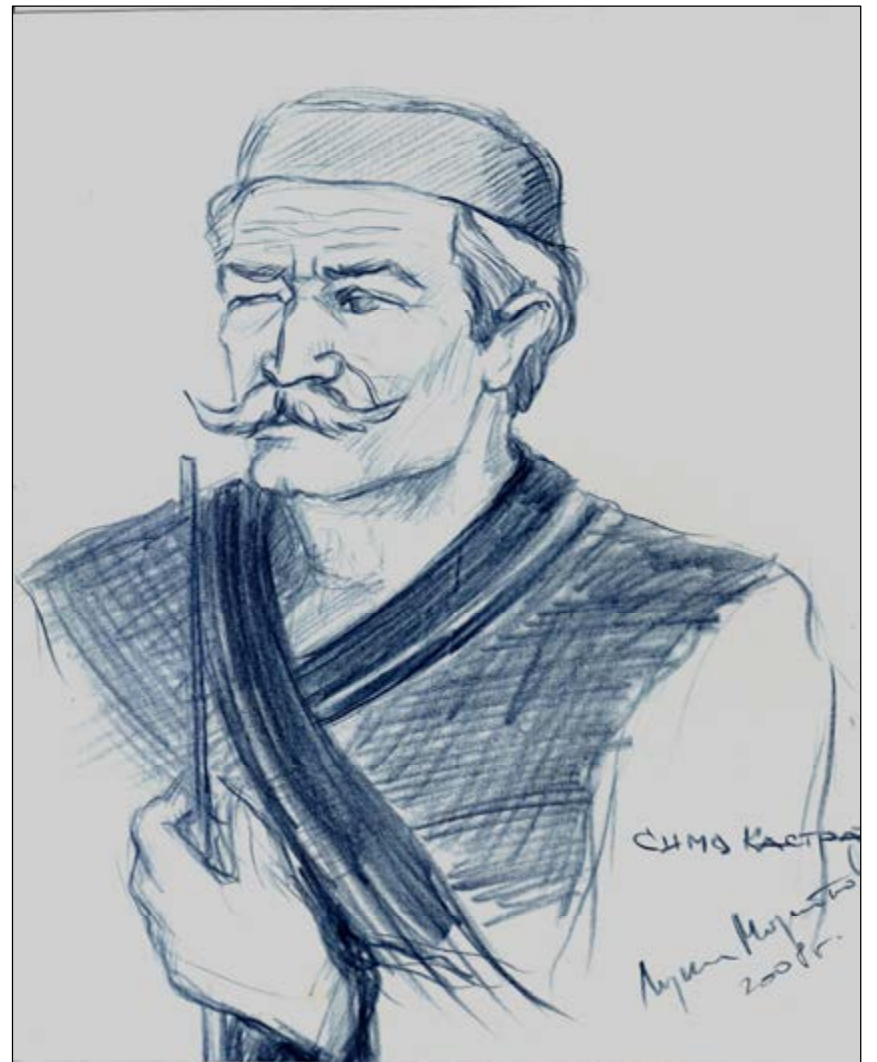
ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЏИЋ

НАШИ ПРЕЦИ

Њихова дјела - неисцрпан извор инспирације

ИГУМАН МОЈСИЈЕ ЗЕЧЕВИЋ

ВОЈВОДА СИМО КАСТРАТОВИЋ

ВОЈВОДА МИЉАН ВУКОВ ВЕШОВИЋ

СЕРДАР НИКОЛА БОШКОВ ТОМОВИЋ

900 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА СТЕФАНА НЕМАЊЕ

Доба његове владавине представља преломни период у историји и култури Срба

Стефан Немања (1113-1199)

Име Немања, иако библијско, никада пре није било употребљено међу хришћанским Србима, свакако не међу оним угледнијим, принчевима, жупанима и војводама. Ово име је симбол читаве Немањине напорне владавине, као ујединитеља нације и градитеља националне државе. Кад је његов библијски имењак Немија, по дозволи персијског цара Артаксеркса, обнављао разорене зидове Јерусалима, наредио је мајсторима да "једном руком раде, а у другој да држе мач", ради одбране од непријатеља који су их узнемиравали (Нем 4,17-18). Тако је и Немања морао да гради и да брани у исто време, све до краја своје владавине.

По сведочењу хроничара, Немања је рођен 1113. а умро 1199. године. Дакле, његов живот је испунио скоро цео један век. Скоро половину тог свог дугог живота он је провео борећи се за јединство свог народа и за његову државу. Рођен је у Рибници, близу Дукље и био је прво крштен у римокатоличкој цркви у месту свог рођења, али је касније поново крштен у православном храму Светих апостола у Расу. Његов отац звао се Завида и био је један од провинцијских српских принчева са седиштем у Дукљи, садашњој Подгорици у Црној Гори.

После Завидине смрти Немања је очевим тестаментом наследио најисточнију четврт српске кнежевине, од Расе до Ниша. Остала три дела су наследила његова браћа: Тихомир, Мирослав и Страцимир. Немању је бринула поцепаност српских територија. Он је сањао само о српском народу као целини и о држави у којој би сви Срби били уједињени. Ради остварења овог свог идеала - уједињења свих Срба у једну државу, способну да брани и омогући културни развој, Немања је имао да се ухвати у коштац и са унутарњим и са спољним непријатељима. Његова унутарња борба била је уперена против неразумевања и ускогрудости своје браће и родбине, а спољна скоро са свима својим суседима, великим и малим ... Ми нећемо улазити у детаље свих тих борби, али можемо рећи да је он на крају успео да створи српску државу од Јадрана до Софије и Перника.

Немања је био ратник прве класе. И као многе велике војсковође био је веома религиозан. Кад год би између ратова имао одмора, зидао је цркве. Неке од њих су права ремек дела. Краљица његових задужбина је Студеница. Остале су: Турђеви Ступови на реци Лиму, Архађел Михаило у Скопљу, Свети Пантелејмон у Нишу, Света Богородица и Свети Никола у Костаници. Све су то биле његове задужбине. Поред тога, по својој хришћанској широкогрудости, он је слао богате поклоне црквама. А његова дарежљивост према сиротињи и безнадежнима била је добро позната и на Истоку и на Западу. Моћни ратник своје земље и милосрдни Божји човек, такав беше Немања.

Какве је утиске оставио Немања на своје савременике? Он је био врло mudar човек. Када га је византијски цар Манојло (Манојло Комнен био је последњи цар династије Комнена) по први пут срео у Нишу, "био је изненађен мудрошћу младог човека". Два угледнија историчара су описала Немању као заточеника у Цариграду. Евстатије је хвалио Манојлову храброст "који је успео да покори овај велики народ (Србе) и њиховог прослављеног вођу (Немању)". Онда продужује: "Ја сам посматрао Немању са дивљењем; он је растом већи него што му је природа даривала.

И Манас, други историчар, исто тако описује Немању као силног човека: "Варварин, широких рамена и лепог изгледа човек, он је украсио царев тријумф". На жалост, нигде немамо сачуван његов портрет као великог жупана, већ само као старог осамдесетогодишњег монаха. Чак и на овим фрескама, он је представљен као човек класичних црта, достојанства и снаге.

Престоница великог жупана била је у Расу, граду у узаној, али плодној долини окруженој падинама, близу старе цркве Светих апостола, у којој је Немања био крштен по православном обреду.

Далеко од царског луксуза каснијег модерног доба, балкански краљеви и владари у Немањино доба, живели су скромним животом. Слично је било чак и на двору цивилизоване Византије. Према историјским подацима и песмама, велики жупан Немања био је веома богат владар. Поседовао је "седам кула сребра и дуката". Па ипак, као хришћанин и ратник он је волео скроман живот. Његова резиденција је била велики четвороугаони простор, ограђен зидом са осматрачницама на сваком углу, ради безбедности. У средини тога дворишта била је његова двоспратна кућа са подрумом. Први спрат је био сазидан од камена. Велико огњиште је служило као кухиња. Трпезарија је била украшена плафоном у дуборезу ... Ту је била и мала кућна капела, украшена скупоченим иконама и свећњацима. Испред иконе светог првомученика Стефана даноћно је горело кандило. То је била крсна слава Немањиног дома. По имену свога патрона - славе - Светог Стефана, принчеви и краљеви из династије Немањића стављали су испред свога имена и име Стефан, као Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Стефан Урош, Стефан Драгутин, Стефан Милутин, Стефан Душан.

800 ГОДИНА МАНАСТИРА ЂУРЂЕВИ СТУПОВИ

Завршне свечаности поводом годишњице одржане су од 2. до 4. августа у Беранама.

Патријарх српски Иринеј и Владикоа Јоаникије

Текст припремио: Влајко Ђулафић

Завршне свечаности поводом обиљежавања осамсто година Ђурђевих Ступова, катедралног храма Епархије будимљанско-никшићке, одржане су од 2. до 4. августа ове године.

У петак, 2. августа, на празник Светог пророка Илије, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је, уз саслужење бројног свештенства и монаштва Епархије будимљанско-никшићке, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

Обраћајући се вјерном народу, сабраном у Светом богослужењу, Преосвећени Владика је говорио о старозавјетном пророку Илији, који је живио осам вјекова прије Христа, а својим животом је изобразио живот Христов, својим дјелима преднајавио Христова чудеса и проповијед Светог Јеванђеља.

Истога дана, са почетком у 19 часова, одржана је промоција књиге „Манастир Ђурђеви Ступови - књижевно-историјска споменица“, коју су, поводом осамстогодишњице манастира, приредили Влајко и Дамјан Ђулафић, а објавило "Свевиђе". О књизи су говорили Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, Дарко Јововић, новинар и пјесник, и коаутор Споменице Дамјан Ђулафић, а други коаутор, Влајко Ђулафић, прочитао је једну своју пјесму посвећену манастиру, објављену у Споменици..

Манастир Ђурђеви Ступови са конаком

Велики јубилеј манастира Ђурђевих Ступова, под чијим се сводовима налазимо, покренуо је многе људе из културе да се озбиљније него до сада, позабаве историјом и улогом овог манастира у животу Српске Цркве кроз вјекове и његовом улогом у народу. Благодарени томе, имамо један Зборник научних радова, врло обиман - претходно је одржан научни скуп у Беранама у част и у знаку овог јубилеја, потом је штампан тај Зборник и прошле године је била промоција у Београду, почетком ове године у Подгорици. Као одличан додатак, боље рећи наставак, Зборника научних радова о манастиру Ђурђеви Ступови, изашла је и ова књижевно-историјска Споменица о Ђурђевим Ступовима која нам на лаган начин даје сасвим вјерну слику о Манастиру, његовим почецима, његовој историји, његовим страдањима, о црквеном животу, улози манастира у буђењу просвете, о манастиру као светионку слободе и као главној светињи у Горњем Полимљу", рекао је, поред осталог, говорећи о Споменици, Преосвећени Владика. Водитељ вечери, одржане у манастиру, био је Васко Драговић, а у програму је учествовао хор "Света мати Анастасија", чијим радом руководи и диригује госпођа Андријана Вучетић-Обадовић. Послије промоције, Преосвећени Владика је, такође у манастиру, отворио Изложбу умјетничких фотографија Ђурђевих Ступова - репродукције на платну - аутора Мише Бранковића, који се, такође, обратио присутној бројној публици.

Сутрадан, 3. августа, Преосвећени Владика Јоаникије, са бројним свештенством, монаштвом и вјерним народом Епархије будимљанско-никшићке, дочекао је Његову Светост Патријарха српског Г. Иринеја, који је у манастирску порту стигао око 18 часова. Његова Светост је, потом, а у навечерје празника Свете Марије Магдалине, са архијерејима, свештенством и монаштвом, служио свечану Вечерњу службу са петохлебницом.

"Нека је благословен данашњи дан, нека је благословено ово вече пред велики јубилеј који ћемо сутра обележити, а обиљежавамо га и овом вечерашњом вечери. Нека је благословен овај народ који се сакупио око дома Божијег, а дом Божији то је Бог наш где смо ми сви у Њему браћа и деца Божија. То је оно чему се Господ највише радује, када децу своју види у храмовима својим. Велика је радост и на небу, на земљи, наравно, та радост је у нашим срцима. Нека би дао Господ да увек останемо са својим светињама, да будемо са Њиме, јер је Бог у дому своме и неће никога оставити, нити презрети, него ће му дати оно што Господ једино зна, што му је потребно, ако, наравно, будемо заслужни. Нека је благословено ово вече, благословен велики јубилеј. Није ово само јубилеј Берана, то је јубилеј целе наше Цркве и још шире, то је јубилеј целе Цркве Христове. Ми смо део Цркве Христове, без обзира где се он налази да ли на Балкану, да ли у Европи, да ли у Америци или Аустралији и на другим местима. То је Црква Христова, ми смо део, Богу хвала, те Цркве, отуда је наша радост, радост целе Цркве Христове. Нека смо благословени благословом Божијим, благословом Оца Сина и Духа Светог. Амин", рекао је, поред осталог, у својој поздравној бесједи Његова Светост Патријарх српски Иринеј.

Послије Службе, и кратке паузе, у порти манастира, са почетком у 21 час, одржана је Духовна академија којој је присуствовало неколико хиљада вјерних који су се у току дана сабирали са разних страна из свих српских крајева, као и бројни угледни гости из Црне Горе, Србије, Републике Српске, Руске Цркве и Јерусалимске Патријаршије, међу којима је био и предсједник Црне Горе г. Филип Вујановић.

Овај величанствени скуп, какав, вјероватно, никада није одржан на овим просторима, благословио је Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј, присутне је поздравио Преосвећени Владика Г. Јоаникије, јубиларну бесједу је одржао Високопреосвећени Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије, а, потом је говорио и предсједник Црне Горе, г. Филип Вујановић, који је, иначе, био предсједник Организационог одбора за обиљежавање овог јубилеја.

Кроз водитељска и глумачка казивања, праћена визуелним анимацијама на видео-биму, у току двочасовног програма који је директно преносила *Нарру* телевизија, дочарана је осмовјековна прошлост Ђурђевих Ступова и величанствена улога коју су имали у историји Српске Цркве и народа, а садржај Академије обogaћен је учешћем етно-музичких група "Теодулија" и "Зора", Културно-умјетничког друштва "Коло" из Берана, хорова "Свети новомученик Станко", из Никшића, и "Света мати Анастасија", из Берана.

800 ГОДИНА МАНАСТИРА ЂУРЂЕВИ СТУПОВИ

Завршне свечаности поводом годишњице одржане су од 2. до 4. августа у Беранама.

Председник Владе Србије Ивица Дачић са Митрополитом Амфилохијем на прослави

Ваша Светости, поштовани и уважени Митрополите, Епископе, Владике, Велика ми је част да сам данас овде, у име Владе републике Србије, велика ми је част да сам имао прилику да помогнем да се ова манифестација организује и, наравно, велика ми је част што сте ми доделили ову медаљу, имајући у виду да је Св.Георгије моја крсна слава.

Желим да кажем да је потпуно нормално да ја као председник Владе будем овде. Овде живи, између осталог, и највећи део грађана који су припадници нашег народа. Желим потпуно отворено и јасно да кажем: Србија жели са Црном Гором да развија братске, пријатељске односе. Шта год ми мислили једни о другима, да ли се волели или се свађали, нема нам ближних једних од других.

.....

Веома важно је да негујемо традицију. Осам векова је доказ да су наши народи били на својој земљи и у то тешко време, да имамо дугу традицију и да је сваки наш храм, свака наша црква, манастир, заиста историјски споменик који би требало да буде под заштитом не само УНЕСКА, већ целе Међународне заједнице... Цела наша историја је била историја заједништва и заједничке борбе против страних сила, освајача и окупатора.

.....

Нека Бог да да живимо у миру.

Делови говора премијера Дачића приликом примања медаље Св.Георгија, 4. августа 2013. године

На празник Свете Марије Магдалине – Благе Марије, који је слава и Епархије будимљанско-никшићке, у недјељу, 4. августа, у 9 часова, Свету Архијерејску Литургију уз учешће више архијереја Српске Православне Цркве, бројног свештенства и монаштва, и у присуству вјерног народа, те гостију из политичког, културног и јавног живота Црне Горе, Србије и Републике Српске, међу којима је био и г. Ивица Дачић, председник Владе Републике Србије, служио је Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј. Литургију је директно преносио Други програм Радио-телевизије Србије.

Поздравном ријечју присутнима се обратио Преосвећени Владика Г. Јоаникије, а на крају Св. Литургије бесједу је одржао Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј.

Послије Св. Арх. Литургије за званице и госте приређена је Трпеза љубави, а за сав присутни народ послужење јелом и пићем у манастирској порти. Том приликом присутне је, у име домаћина - народа Васојевића - поздравио г. Видак Радевић, а бесједу је одржао академик Матија Бећковић.

У културно-забавном програму учествовали су "Теодулија", "Зора", КУД "Коло", КУД "Текстилац" из Бијелог Поља, хорови: "Св. Никола" из Бијелог Поља, "Св. кнез Лазар" из Крушевца, и "Св. мати Анастасија" из Берана, пјевачке групе "Ђурђеви Ступови" и "Дукат" из Берана, "Берански колибри", као и народни гуслар Ђорђеви Ђоко Копривица. Програм је водио Васко Драговић.

Поводом јубилеја Ђурђевић Ступова установљена је и Медаља Светог Георгија. Ову Медаљу, првог реда, Преосвећени Владика Јоаникије уручио је српском Патријарху Иринеју и председнику Владе Републике Србије г. Ивици Дачићу, а биће, накнадно, уручена и председнику Црне Горе г. Филипу Вујановићу (јер није присуствовао свечаности 4. августа), као и још неким појединцима посебно заслужним за обиљежавање овог јубилеја, али њихова имена нијесу саопштена.

Истог дана, у вечерњим часовима, музичке групе "Галија", "Амадеус бенд", "Неверне бебе", "Пилоти", као и беранска "Регенерација", приредиле су величанствен концерт за неколико хиљада младих који су до поноћи уживали у музичким нумерама ових познатих састава.

Патријарх Српски Иринеј: Под сводовима ове светиње

(...)

"Под сводовима ове светиње многи су телесно и духовно узрастали, дисали њеним духом и живели њеним животом. Овде је свет угледао, телесно и духовно узрастао, благословени изданак Будимљанске Епархије - Свети Евстатије, потоњи Епископ зетски и Архијереј српски. Под сводовима овог светог храма молио се Господу Свети Стефан Дечански док је као наследник краљевског трона управљао Будимљанском жупом. Одавде је отишао у Сврчин код Неродимља на Косову, на крунисање, да прими скиптар царски. И цар Душан се уписао у ктиторе овог светог храма. Познато је да је ова светиња проширена и украшена у време цара Душана. Овде је славило Господа седам епископа, 11 митрополита будимљанских, почевши од Епископа Јакова, ученика Светог Саве, до Пајсија мученика и страдалника с краја 19. века. Овде су делали велики и храбри игумани - Никифор, Карађорђевић сарадник, и познати и велики Мојсије Зечевић, славни изданак Васојевића, Његошева десна рука и украс ове светиње. Заслужују да буду споменути, а споменути су и синоћ и данас, и оних 30 јунака са свештеником Максимом, храбрих бранитеља и чувара ове светиње, спремних у одбрани и да умру за ову светињу". (...)

Митрополит Амфилохије: Синтеза Истока и Запада

(...)

"У том дјелу Немањића, у том златном периоду се појавио и овај манастир, који нас је овдје сабрао, посвећен Светом Георгију, јер Немањић Првослав, који је био синовац Стефана Немање, је онај који је овај град саградио, као што је и други Немањић, Мирослав, саградио Светог Петра и Павла у Бијелом Пољу, такође са два стуба и, хвала Богу, ти стубови у Бијелом Пољу се обнављају, а Ђурђеви стубови су због историјских распећа нестали, али је остала ова светиња која, ето, кроз вјекове, дјела носећи крст народа овдашњег, будући раскрсница свјетова и сукоба између Истока и Запада, али, у исто вријеме, као што су и остала дјела тог периода Немањићког на овом простору, тако и овај свети храм представља собом синтезу истока и запада, потврђује оно што је Свети Сава говорио. Остало је предање да је он то рекао за себе, за своје дјело, за дјело свог оца, свог брата Стефана Првовјенчаног и његових наследника: *Ми смо исток на западу и запад на истоку.*" (...)

Патријарх српски господин Иринеј са свештенством служи Свету Архијерејску Литургију

Владика Јоаникије: Икона Христовог распећа

(...)

"Ако има светиње у којој се упечатили тајна Христове голготе, крста Христовог и тајна Христовог васкрсења онда је то манастир Ђурђеви Ступови. С правом неки говоре да је биографија овог манастира, ове светиње, продужено житије Светог великомученика и побједоносца Георгија. Ова светиња је толико срасла са памћењем и осјећањем овог народа да нико ко потиче из ових крајева, из Васојевића, из Лимске долине, не може да замисли свој завичај без иконе која се зове манастир Ђурђеви Ступови, а он је икона Христовог распећа и Христовог васкрсења. То се и данас овдје пројављује. Радују се, драга браћо и сестре, наши преци на небесима, прије свега велики ктитор жупан Првослав и Свети Отац наш Сава Први Архијереј српски који је овдје устројио једну од најстаријих епископија Српске Цркве, стару Будимљанску епископију. И многи други. Овом свечаношћу се заљечују и ране Светог свештенмученика Пајсија Колашиновића, који је због вјерности Богу, овој светињи и свом роду, жив одран од насилника и завојевача на вратима Ђурђевић Ступова. Али никада нико, а било је разних који су поробљивали ову светињу, није успио да је пороби, нити да је покори, него је она увијек изнова васкрсавала и подизала барјак слободе и родољубља у нашем народу и била вјечито ослонац духовни, духовно огњиште и сабиралиште нашег напаћеног и многострадалног народа". (...)

800 ГОДИНА МАНАСТИРА ЂУРЂЕВИ СТУПОВИ

Завршне свечаности поводом годишњице одржане су од 2. до 4. августа у Беранама.

Филип Вујановић: Велика и вјечна симболика

"Овдје сам да, прије свега и изнад свега, испред Ђурђевих Ступова искажем поштовање и дивљење осмовјековној историји ове наше знамените светиње. Током осам вјекова ова светиња је имала и своју велику и вјечну симболику. Тој симболици ја одајем велико поштовање. Имала је симболику слободарства. Овдје се слобода и освајала и бранила, овдје у нашој светињи доношене су одлуке о устанцима и бунама, овдје се славиле побједе, овдје се одавала пошта страдалима, овдје се саопштавало да је слобода вјечна и непобједива. Зато је ова наша светиња, као симбол слободарства, била пет пута паљена и рушена, пет пута обнављана и освештавана, и вриједношћу Христовог васкрсења упућивала поруку вјечног трајања светиње, вјечног трајања духовности, али и постојаности, трајања и неуништивости слободарског народа. Године 1898. - остаће запамћено у историји - вјерни народ овог краја рекао је да жели својим животима да заштити Манастир, јер је он вреднији од живота, и спасио Манастир последње паљевине. Остали су зато дубоки и крупни ожиљци на историји ове наше светиње, али ожиљци свједочанства величине и вриједности слободарства овог простора".

У салону за пријем: академик проф. др Милија Зечевић, академик Миомир Дашић, Патријарх Иринеј, предсједник Црне Горе Филип Вујановић и Министар просвете у Влади Србије Жарко Обрадовић

Видак Радевић: Светионик и стожер Васојевићког бића

"Али треба рећи и поновити да су Ђурђеви Ступови, без обзира на његове голгоге и страдања кроз вјекове, били светионик и стожер Васојевићког бића и многих брдских племена са овог простора. То је било мјесто окупљања и сабирања, мјесто радовања, мјесто гдје се Богу приносила душа и срце, мјесто договарања, одатле се ишло у бојеве за крст часни и слободу златну. Ту су доношене судбоносне одлуке за српски род на овим просторима. Ту се ковала наша судбина, ту нам је и мрцало и свитало, ту смо плакали и туговали кад су нам непријатељи рушили и палили цркве и олтане и убијали свештенство. Ту смо пјевали и радовали се када смо поново, као феникс из пепела, градили наше светиње. Када су нам били затворени сви путеви, и лијево и десно, када се није више могло ни напријед ни назад, постојао је само један пут, пут увис, пут Божији, ту смо се ми уз помоћ Бога живог који нас није никада остављао, враћали у живот и настављали даље. Зато смо дужни да чувамо вјеру отаца наших који су страдали за вјеру прађедовску. Нема стопе Васојевићке земље, која није натопљена крвљу наших предака. Ко зна, драга браћо и сестре, да ли бисмо данас и славили овај велики јубилеј, ко зна ко би све живио на овим просторима да они нијесу били такви. Зато смо дужни да их вјечно спомињемо и помињемо у молитви нашој и палимо свијеће за њихове душе".

У салону за пријем: Патријарх Иринеј, Министар просвете у Влади Србије Жарко Обрадовић и генерал др Лука Кастратовић

ПОВОДОМ 800 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА МАНАСТИРА ЂУРЂЕВИ СТУПОВИ КОД БЕРАНА

ВАСОЈЕВИЋКИ СТОЖЕР И ПУТОКАЗ

Од 1220. године, овдје је било сједиште Будимљанске епархије, коју је основао први српски архиепископ Свети Сава

У великом задужбинарству благородне лозе Немањића као драгуљ се издваја манастир Ђурђеви Ступови код Берана, који почетком 13 вијека сагради Жупан Првослав Немањић, син жупана Тихомира, најстаријег брата Великог Жупана Стефана Немање, родоначелника најславније српске династије. Манастир је грађен више година, али се са сигурношћу може рећи да је завршен и почео да ради 1213. године. Касније, за вријеме владавине Душана Силног, прије 1346. године, завршена је спољна приправа. Добро се зна да је од 1220. године, овдје било сједиште Будимљанске епархије, коју је основао први српски архиепископ Свети Сава. Касније, у 15 вијеку, Српска православна црква уздиже Будимљанску епархију на ниво Будимљанске Митрополије.

ТУРСКЕ ПОХАРЕ И СТРАДАЊА КРОЗ ВЈЕКОВЕ

Од када су се Васојевићи из матице Лијеве Ријеке населили дуж плодне долине Лима, Ђурђеви Ступови постају стожер и путоказ Васојевићког племена. Ту су се на народно-црквеним саборима доносиле све важне одлуке за будућност, опстанак и битисање, кроз вјекове. Турци су чинећи велика звјерства и харајући Васојевиће свакога пута палили манастир Ђурђеви Ступове, покушавајући да затру сваки вид отпора и вјере православне. Тако су у налету 1653. године на најсвирепији начин ликвидирали митрополита будимљанског Пајсија Колашиновића, који је учествовао у припреми свесрпског устанка противу турског ропства и зулума. Тада је Манастир опљачкан и разрушен а калуђери растјерани. Тек када су се послје неколико година двојица калуђера вратила из Манастира Пиве, у Ђурђевим Ступовима је настављено богослужење. Послје Пајсијеве смрти, Ђурђевим Ступовима управљају игумани, све до краја прошлога вијека.

За вријеме Друге сеобе Срба 1738. године под вођством патријарха Арсенија Четвртог Шакабенде, којој се придружио знатан број Васојевића, Турци су палећи многе светиње у Лимској долини, веома оштетили и Ђурђеви Ступове. Током 19. вијека Ђурђеви Ступове су у више наврата разарали Турци али и Арнаути, кажњавајући тако Васојевиће за сталне везе са Србијом. Тако су 1827. године похватили Васојевиће прваке који су завршили на вјешалима а Манастир поново спалили. Тек доласком чувеног игумана Мојсија Зечевића на манастирски трон, Ђурђеви Ступови су обновљени. Али ни игумана Зечевића, Турци нијесу остављали на миру. Напротив, када се цјелокупно манастирско браство придружило ослободилачкој буни Васојевића под командом Војводе Миљана Вукова, Арнаути и Турци су 1862. године, гађајући топовским ђуладима, поново разорили Ђурђеви Ступове. Тада су од манастирског конака изградили турску касарну у Беранама. Потребно је било поново обновити разрушени Манастир, којег је 1864. године наново освештао рашко-призренски митрополит Мелентије. Али ни ово није било последње страдање Ђурђевих Ступова.

У чувеном васојевићком рату са Турцима, који је предводио војвода Миљан Вуков, од 1875 до 1877. године, Манастир је поново жестоко настрадао а животопис је готово потпуно уништен. Следећа обнова завршена је 1885. године. Ђурђеви Ступови су оштећени топовским ђуладима а затим запаљени 1912. године у балканским ратовима. Коначно Манастир Ђурђеви Ступови су оспособљени за богослужење тек послје уједињења у југословенску државу 1926. године.

Познато је да су у 18 и 19 вијеку црквену власт на подручју Будимљанске Епархије вршили Рашки митрополити. Тек послје тога ова Епархија прелази у надлежност Митрополије Црногорске или Захумско-рашке епархије. Будимљанску Епархију, Српска православна црква обновила је од 1947 до 1955. године и за њеног архијереја поставила Макарија Ђурђевића, епископа сремског. Тек 2001. године СПЦ враћа светосавску Епископију у Ђурђевим Ступовима код Берана, назвавши је Будимљанско-никшићка а за њеног епископа поставља владика Јоаникија Мићовића.

БУДИМЉАНСКИ ЕПИСКОПИ И МИТРОПОЛИТИ

Осам вјекова дуга и славна историја Ђурђевих Ступова код Берана, проткана је великим страдањима и подвизима, како Манастира тако и васојевићког племена. Борбом за слободу и уједињење, за православље и голи опстанак. Будимљански епископи и митрополити сачували су васојевићко племе од исламизације која је нарочито била узела маха послје Карађорђевог погубљења. У томе се посебно истицао велики игуман Мојсије Зечевић, који је имао блиске везе са цетињским двором и Петровићима.

У историји Манастира зна се за седам будимљанских епископа: Јакова, Калиника, Теофила, Спиридона, Германа, Германа Другог и Николу, који се помиње 1317. године у Светостефанској хрисовуљи. Наредних око 200 година нема никаквих записа о будимљанским епископима осим што се 1453. године помиње архиепископ Сава.

Што се тиче митрополита, први се помиње Василије -1537. године. Затим: Матеј, Макарије Први, Макарије Други, Генадије, Сава, Герасим и Григорије. О митрополиту Теофилу постоје подаци из 1615. године, док су последњег митрополита будимљанско-арбанашког Пајсија Колашиновића Турци живог одрали, угасивши и забранивши катедру епископа будимљанских.

После тога је наступила ера будимљанских игумана. Први - Јоаникије, стиже из манастира Пиве, и обнавља Манастир послје разарања из 17 вијека. Затим почетком следећег вијека Ђурђевим Ступовима управљају монаси. Тек 1792. године помиње се игуман Рувим, затим у вријеме Карађорђевог устанка -Никифор, којег замјењује Пајсије Куч, који 1820. године одлази за Србију.

Знаменити игуман Мојсије Зечевић управља Манастиром од 1820 до смрти 1852. године. То је и најславније доба Ђурђевих Ступова. Мојсија наслеђује архимандрит Никодим Зечевић до 1858. године. Архимандрит Јоаникије управља Манастиром до 1885. године, када га наслеђује јеромонах Јосиф Лекић, који следеће године одлази. Следећих десет година Манастиром управља Герасим Зечевић, затим јеромонах Прокотије Милићевић и игуман Геден Марић. Некадашњи дечански калуђер Данило Радуловић, управља Манастиром од 1897 до 1912. године. Њега наслеђује игуман Исаија. Протосинђел Прокотије Вековић 1916. године преузима старјешинство, који умире од последица робијања у аустроугарском логору 1919. године. Тада бригу о Манастиру све до 1922. године преузима протојереј Јосиф Бојовић. Наслеђује га јеромонах Јосиф Лекић, који постаје игуман и управља Манастиром све до смрти 1932. године. Од тада о Манастиру се брине све до 1934. протојереј Радоје Кастратовић, када га замјењује игуман Рафаило Ђуровић, који на том положају остаје до 1937. године. Затим се о Манастиру кратко старао, протојереј Александар Бојовић. Од краја 1938. до 1956. године на челу манастирске управе налазио се игуман Мелхиседек Ђуровић. Након тога све до 1962. Манастиром управља Одбор од пет чланова. Јеромонах Григорије Траиловић, манастиром је управљао до 1965. када га наслеђује јеромонах Јустин Вукчевић. Од 1967. до почетка 1991. о манастиру брину парохиски свештеници. Монашки живот се обнавља доласком у Ђурђеви Ступове игумана дечанског, архимандрита Јустина Тасића. Протосинђел Никодим Комљеновић долази 1992. и остаје до смрти 2002. године. Њега наслеђује јеромонах Исаија Крговић до 2003. а Исаију те године наслеђује епископ Јоаникије Мићовић, који на овој дужноси остаје до 2007. године. Јеромонах Данило Трпчевски од тада до данас управља манастиром Ђурђевим Ступовима.

Треба истаћи да манастир Ђурђеви Ступови чува као реликвију Свету руку пронађену у извору манастирског врела још 1933. године, за коју неки сматрају да је рука ктитора Жупана Првослава Немањића, којему се обиљежен гроб налази уз јужни зид западног травеја, са натписом на старословенском језику: „Жупан Првослав, син великог жупана Тихомира, синовац светога Симеона Немање и ктитор места овога“.

Драган Радевић

ОСВЕШТАЊЕ ХРАМА У ПОДГОРИЦИ

Храм Христовог васкрсења у Подгорици освештан је у оквиру обележавања 1.700 година Миланског едикта

Црквену церемонију освештења водио је патријарх васељенски Вартоломеј у присуству православних патријарха. Након чина освештења, почела је црквена литургија.

Литургији су присуствовали православни патријарси, поред васељенског Вартоломеја, московски и целе Русије Кирил, српски Иринеј, јерусалимски Теофил, као и архиепископи кипарски Хризостом, пољски Сава и албански Анастасије.

Чину освештења храма и литургији присуствовали су и председници Црне Горе и Републике Српске Филип Вујановић и Милорад Додик, црногорски министри спољних послова, људских права и здравља Игор Лукшић, Суад Нумановић, Миодраг Радуновић, као и градоначелник Подгорице Миомир Мугоша.

У храму су били и челник Демократског фронта Миодраг Лекић, функционери те опозиционе странке Андрија Мандић и Горан Даниловић, као и лидер Социјалистичке народне партије (СНП) Срђан Милић.

Градња храма трајала је две деценије и коштала је око шест милиона евра. Храм се сматра једним од лепших у православном свету. У недељу увече одржана је духовна академија са које је митрополит црногорско-приморски Амфилохије поручио да је "саборни храм место помирења и братског праштања" и оценио да је то "посебно важно за Црну Гору оптерећену бројним деобама".

Симболично пуштање белих голубова

Патријарси на освештању храма

Патријарх московски и цијеле Русије Кирил

Храм Христовог васкрсења

РУСКИ ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДИМИР ПУТИН НОМИНОВАН ЗА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ ЗА МИР

УВЈЕРЕНИ СМО ДА ЋЕ ЖИРИ ЗА ДОДЕЛУ НОБЕЛОВЕ НАГРАДЕ ЗА МИР УВАЖИТИ ОВУ НОМИНАЦИЈУ
И ДОДЕЛИТИ НАГРАДУ ПРЕДСЈЕДНИКУ РУСИЈЕ

Руска активистичка група номиновала је председника Владимира Путина за Нобелову награду за мир због његових напора да се елиминише сиријски арсенал хемијског оружја, саопштила је група.

Чланови групе, назване Међународна академија духовног јединства и сарадње народа света, саопштили су новинарима у Москви да Путин далеко више заслужује награду од америчког председника Барака Обаме, који је награду добио у 2009. години, преноси УПИ.

Група је саопштила да је предложила Путина као кандидата за награду 16. септембра, два дана након што су Москва и Вашингтон постигли споразум у Женеви око плана о сиријској предаји хемијског оружја.

Нобелов комитет добио је писмо с номинацијом 20. септембра, саопштио је челник групе Георгиј Трапезников.

РУСКИ ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДИМИР ПУТИН НОМИНОВАН ЗА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ ЗА МИР

УВЈЕРЕНИ СМО ДА ЋЕ ЖИРИ ЗА ДОДЕЛУ НОБЕЛОВЕ НАГРАДЕ ЗА МИР УВАЖИТИ ОВУ НОМИНАЦИЈУ
И ДОДЕЛИТИ НАГРАДУ ПРЕДСЈЕДНИКУ РУСИЈЕ

Још 2008. године, Удружење Васојевића, географски и сроднички највећег српског племена из Црне Горе, са седиштем у Београду, које има и гаји пуну свест о свом давном пореклу из далеких руских простора, покренуло је, с наглашеним задовољством и уз пуну сагласност свих чланова (његове Скупштине), иницијативу да се председнику Руске Федерације ВЛАДИМИРУ ПУТИНУ додели НОБЕЛОВА НАГРАДА ЗА МИР.

- зато што је реч о великом борцу за мир и равноправност међу народима и државама,
- зато што је реч не само о најзначајнијој политичкој личности у новијој историји Русије него, у исто време, лидера светског формата, о чему, поред осталог, говори и чињеница да га је угледни амерички часопис «Тајм», у веома јакој конкуренцији, прогласио за личност године у 2007,
- зато што је реч о државнику који је своју велику земљу за неколико година његове владавине извукао из дубоке кризе, нестабилности и хаоса и учинио је сигурним ослоном стабилности у свету и незаобилазним актером на глобалној политичкој сцени,
- зато што је реч о државнику и визионару који је снажним инсистирањем и ангажовањем на поштовању неприкосновених норми и принципа међународног права у односима међу народима и државама, уместо унилатералности и одлучивања из једног центра, воспоставио мултилатералност и аргументима силе у међународним односима супротставио снагу аргумената,
- зато што се увек, срчано и аргументовано, борио да превлада уверење како се у међународним односима ниједан проблем не може, дугорочно и суштински, решити силом и ратовима, што су недвосмислено показали случајеви Ирака и Авганистана,
- зато што је, снажним инсистирањем да се, уместо претњама, уценама и оружјем, проблеми у међународним односима решавају на миран начин и у дипломатском дијалогу, пресудно допринео неутралисању опасних
- зато што се снажно залагао за уважавање принципа легалности и легитимности у одлучивању на међународној сцени, у оквиру Уједињених нација, а не мимо светске организације,
- зато што се, на крају, вођен тим убеђењима, као сопственом политичком филозофијом, у случају Косова, доследно и безрезервно, залагао за поштовање глобалних и неприкосновених принципа правде и права у међународним односима који гарантују целовитост и интегритет суверених држава, па тиме и Србије.

Дубоко смо, због тога, уверени да ће жири за доделу Нобелове награде за мир, уважавајући непроцењив допринос председника Руске Федерације, не само у стабилизацији и просперитету његове велике земље, него и стабилизацију међународних односа, без чега нема и не може бити праведног и трајног мира у свету, донети једину праву одлуку и доделити високо признање Владимиру Путину.

Председник Србије Томислав Николић и председник Русије Владимир Путин за вријеме посете председника Србије Русији, октобра 2013. године

На скупу у Савином Селу, уочи Аранђеловдана 2007. године, Удружење Васојевића председнику Русије Владимиру Путину доделило је Златну повељу за допринос миру, демократији и афирмацији младе генерације у свијету. Златна повеља је предата на скупу у Савином Селу представнику руске амбасаде у Београду. У мају 2008. године, руска амбасада послала је акт којим се захваљује на додели Златне повеље председнику Путину.

 ПОСОЛ
 РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Београд, "10." мај 2008. године

ПОЧАСНОМ ПРЕДСЈЕДНИКУ УДРУЖЕЊА ВАСОЈЕВИЋА
 ГОСПОДИНУ ПРОФ. ДР. МИЛИЦИ ЗЕЧЕВИЋУ
 ПРЕДСЈЕДНИКУ УДРУЖЕЊА ВАСОЈЕВИЋА
 ДР. ЛУКИ КАСТРАТОВИЋУ

Поштована господо,

Имам посебну част и пријатно задужење да пренесем захвалност Председника Владимира В.Путина за додељивање Златне повеље за допринос миру, демократији и афирмацији младе генерације у читавом свету.

Са своје стране желим члановима Удружења много успеха у њиховим активностима, добробит и срећу.

С искреним поштовањем,

 А.КОНУЗИН

ВЕЧЕ БЕРАНА У БЕОГРАДУ

Промоција Монографије Берана

Проф. др Милија Зечевић, поздравни говор

У препуној сали Коларчевог народног универзитета у Београду промовисана је Монографија Берана. На промоцији су говорили: **проф. др Милија Зечевић** – ректор Европског универзитета, **Вука Голубовић** - председник Општине Беране, **проф. др Радивоје Паповић**, **проф. др Драшко Дошљак**, глумац **Драган Николић** - почасни грађанин Берана и **Самир Аговић** - председник Скупштине општине Беране.

Проф др Милија Зечевић – председник Српско- црногорског покрета за европске интеграције, позвао је Беранце који живе у Београду да више улажу у свој завичај. Српско - црногорски покрет организоваће сличне сусрете и са другим црногорским градовима најавио **проф Зечевић** а, како је нагласио, у плану је и оснивање фондације, којом би се финансирали поједини пројекти. Он је на свечаној вечери, коју су домаћини организовали у Аеро клубу, најавио да ће Удружење Беранаца из Београда бити присутно и 4. августа у Беранама, на Дан обиљежавања 800. година постојања манастира Ђурђеви ступови.

Прослављени глумац **Драган Николић**, чији преци су поријеклом из Берана, у емотивном говору признао је да док је био млађи није много размишљао о свом поријеклу.

- Минско поље је испод мојих ногу. Не знам да ли да кренем десно или лијево. Моја породица је само један камен који је Лим однео и обећао да ће нас вратити, а Лим је чудна ријека, умјесто да ка своме мору тече изабрао је да иде околу, да Дрину тражи па са њом и Савом Црно море пуни. А можда ни то није случајно из Црне Горе у Црно море и назад. Толико му је требало да ме врати одакле сам изискрио, а знао сам одакле сам кренуо и сваке вечери, годинама себи објашњавао, да би дању заборављао. Када ме је Лим на свом повратку из Црног мора у Беране вратио као да сам се са земље у небо спустио, као да сам низ себе силазио, од дна пунио. Мене је у мени бивало све више. Ево стојим на Кому Васовом и чујем ријечи: Крш се исправио, око њега племе искупило, ево ће хиљада година како стоји камен на камену, гиљан који никог не раздваја, а у њему сваки свој дио има - казао је **Николић**.

Препуна сала Коларчевог народног универзитета

ВЕЧЕ БЕРАНА У БЕОГРАДУ

Промоција Монографије Берана

Предсједник Општине Беране **Вука Голубовић** нагласио је да Беране има реалне планове развоја и напретка.

- Са развојном стратегијом Берана и Црне Горе наставићемо у наредном периоду. Наставићемо да улажемо у области здравства, спорта, образовања, привреде, гдје је посебан акценат стављен на саобраћајну инфраструктуру како локалног тако и регионалног карактера. Ту прије свега мислим на скорији почетак изградње путног правца Беране – Лубнице – Колашин. Радимо на оспособљавању беранског аеродрома који ће бити једна од главних веза са нашом бројном дијаспором - истакао је **Голубовић**.

- Наставићемо са динамичнијим улагањем и оспособљавањем Бизнис зоне Рудеш, гдје заједно са државом, која нам у свим подухватима пружа несебичну помоћ, имамо усвојену стратегију и комплетну планску документацију са бројним олакшицама за предузетнике - казао је он.

- Осим промоције Монографије, која свједочи о историјату нашег града, прилика је да вас позовем да много јаче него до сада учвршћујемо завичајне везе, да кроз ширење свих видова сарадње, у првом реду привредне, дамо допринос напретку и развоју наших Берана и наше Црне Горе - додао је предсједник Општине Беране.

Монографија Берана приказује слику Берана од настанка до данас - рекао је проф. др Драшко Дошљак, подсјећајући на области које су обухваћене у Монографији.

О значају и квалитету Монографије је говорио један од аутора проф. др Радивоје Паповић.

Самир Аговић, предсједник Скупштине општине Беране, подсјетио је да ван Берана живи још једно Беране наглашавајући да, како је казао, ни Београд не би био оно што јесте да у њему не живе Беранци.

Изведен је и пригодан културно – забавни програм у којем су учествовали, пјесници: Драгомир - Дале Ђулафић, Велимир Ралевић, Брахо Адровић и Веселинка Животић, етно група „Ђурђеви ступови“, женска пјевачка група „Дукат“, културно умјетничко друштво „Дуга“ и вокална солисткиња Александра Вујовић.

Делегација општине Беране посјетила је амбасабу Црне Горе у Београду, чиме је и окончана посјета том граду.

Организатори манифестације били су: „Европски универзитет“ из Београда, Српско – црногорски покрет за европске интеграције Србије и Црне Горе и Општина Беране.

Предсједник општине Беране Вука Голубовић

В. Лабовић

Гости прате програм у Коларчевом универзитету

ВЕЧЕ БЕРАНА У БЕОГРАДУ

Промоција Монографије Берана

Момци изводе традиционалне игре

Младе даме пјевају

Омладина изводи традиционална кола

Драгомир Ћулафић за говорницом

Председник општине Беране Вука Голубовић и Проф. др Милија Зечевић

Познати глумац Драган Николић говори на скупу

Подружница Удружења Васојевића у Савином Селу

У СУСРЕТ АРАНЂЕЛОВОМ ДАНУ, СЛАВИ ВАСОЈЕВИЋА

Подружница УВ у Савином Селу је основана за Аранђеловдан 1992. године у оквиру УВ у Београду. Ове године навршава се 22. рођендан.

Своје активности и циљеве је остваривала на бази генералног програма Удружења у Београду. С поносом истичемо да смо прво племенско удружење у Војводини и да у континуитету до данашњег дана нијесмо имали прекида у раду.

Након тога у Војводини је дошло до експанзије оснивања таквих удружења искључиво из Црне Горе, а такође из других крајева старе Југославије : Крајишка, Личка, Српска, Српско- Руска и др.

Подружница УВ је своје активности у периоду између две скупштине реализовала у циљу очувања и унапређења трајних вриједности Васојевића.

Наведени период је био испуњен активностима из области културе, образовања и обавештавања у директној вези са УВ у Београду.

Обиљежени су важнији догађаји: Божићни и новогодишњи празници, промоција монографије Берана у Београду, а такође и одржане Академије на Коларцу поводом 150 година Берана и 100.год. Берана у Црној Гори, као и означавање 200. год. рођења Његоша, 800 год. манастира Ђурђеви Ступови у Беранама. Дан ослобођења Берана, на којој свечаности је додијељена јулска награда нашем почасном предсједнику проф.др Милији Зечевићу за изузетне заслуге и допринос у развоју Беранске општине.

Сарадња са медијима се посебно испољила у припреми грађе за књигу „Колонисти из Црне Горе – област Васојевића“. Запажен је интервју предсједника Подружнице М. Ђукића дат уреднику листа Холмија на тему Васојевића у Војводини.

Успостављена је директна сарадња са другим племенским и и завичајним удружењима из Црне Горе на подручју Војводине; Нови Сад, Врбас, Кула, Суботица, Змајево, Равно Село, Бачко Добро Поље чак и са Бијељином у Републици Српској.

Наше удружење Васојевића у окружењу доминира, како по бројности, тако и по дужини постојања -22 године од формирања.

Свим удружењима је наше било подстицај и мотив за оснивање, те су радо користили наше искуство.

Из тог разлога размишљамо да формирамо Савез племенских удружења у Војводини. То питање ћемо размотрити на Управном одбору УВ у Београду, као и даље токове кординације и сарадње са наведеним удружењима.

Вук Дедовић, Марко Ђукић и Проф. др Милија Зечевић

Од каквог је значаја наш рејтинг, популарност и кредибилитет у локалној самоуправи Општине Врбас, па све до Владе Војводине, говоре предизборне кампање локалних избора у Општини Врбас.

Углавном све парламентарне странке су прве разговоре на тему избора водиле са нашим Удружењем, а добро је познато да смо ми ванстраначка, односно надстраначка организација.

Функционери Покрајинске власти, владајуће и опозиционе структуре су радо са нама успостављали контакт. Није било збора, митинга и промоције гдје се нијесу поменули Васојевићи, разумије се у позитивном контексту.

У знак уважености локална самоуправа нам је уступила пословни простор, канцеларију за удружење на атрактивној локацији Села са завидним простором и квалитетном објекту.

Афирмација племена Васојевића путем наше Подружнице у Војводини има високо мјесто на нивоу Покрајине.

Поздрављање гостију

Скуп Удружења

РАЗВОЈНИ ПУТЕВИ АНДРИЈЕВИЦЕ

Улажу се напори у развој инфраструктуре

Панорама Андријевице

За 2013 годину можемо рећи да је то била година у чијем периоду је уложено доста труда, времена и средстава. Резултат тога су пројекти који су завршени и који су у току реализације. Одлична сарадња са Владом отворила нам је врата ка новим инвеститорима и инвестицијама, пројектима и идејама. Тако данас Андријевица има изграђен нови ватрогасни дом.

Овај пројекат је финансиран од стране америчке амбасаде, а вриједност пројекта је 160.000,00 еура. Овај дом је омогућио служби заштите и спасавања да своје активности реализује у квалитетним условима. Завршен је главни пројекат за реконструкцију водовода и изградњу мХе на Кркорима. Реализација овог пројекта се очекује брзо а резултат ће донијети грађанима Андријевице водовод који ће задовољавати одређене стандарде квалитета. Такође, хидроцентрала која ће се градити на водоводу биће од велике и вишеструке користи за нашу општину.

У сарадњи са Дирекцијом јавних радова у току је корићење ријека Злоречице и ријеке Лим а у Зорићима изградња моста који ће становништву Грачанице и Зорића омогући лакшу комуникацију. У припреми је и пројектна документација за уређење центра града.

У току ове године завршен је локални енергетски план и план заштите од поплава. Ова два плана ће олакшати управљање енергетском ефикасношћу и омогућити лакше и боље дјеловање у случају ванредних ситуација.

Предсједник општине Андријевица Срђан Машовић

У припреми је и пројектна документација за израду пјешачке стазе од Моста Бандовића до Трешњева.

Овом дионицом највећа је фреквенција пјешака и аутомобила, јер су на овом простору смјештене школе (средња мјешовита школа, основна школа и вртић), предузеће „Пако”, стамбене зграде, црква као и капела и гробље итд.

Ово је једини пут који спаја Андријевицу са Беранама и Плавом што значи да је овај магистрални пут и оптерећен. Наш фокус је усмјерен на унапређење безбједности у зони школа и зони становања, гдје је већа фреквенција дјече и надамо се да ћемо успјети да реализујемо овај пројекат.

Милоје Бакић

Комови

БЕРАНЕ ГРАД ВЈЕСНИК МИРА

Беране одликовано највећим међународним миротворним признањем

Повеља мира

Беране је на засиједању Генералне скупштине Међународне асоцијације градова вјесника мира, одржаном у Словен Градецу, једногласно одликовано највећим међународним миротворним признањем и проглашено за град „Вјесник мира”. Ово признање недавно је уручено предсједнику општине Беране у грчком граду Месолонги.

Примајући ово значајно свјетско признање предсједник општине Беране Вука Голубовић истакао је да је Генерална скупштина Међународне асоцијације градова вјесника мира препознала Беране као новог члана градитеља мира у својој средини. Голубовић је истакао и то да је награда одавање почasti слободарским традицијама Црне Горе и црногорског народа, из давних времена до дана данашњег, када је Беране прославило 150 година постојања.

- Непроцјењив је значај овог признања за општину Беране и у томе што ће подићи на виши ниво културу мира и толеранције, града и народа, особито на трагачком путу за топонимима мира у својој културној и духовној историји – нагласио је Голубовић.

Он је казао и то да је особито била запажена идеја општине да се у овој средини подигне обиљежје двију мајки миротворки, мајке хришћанке и мајке муслиманке, у руковању, који би симболизовао начин истинске борбе за вриједности идеје мира и разумијевања међу народима.

Предсједник Скупштине општине Беране Самир Аговић, који је присуствовао проглашењу и уручивању признања, подсетио је да је Беране био и остао град отворених врата за све.

- Сјетите се да су у Беранама уточиште пронашла многа избјегла и расељена лица са простора бивше заједничке државе, што довољно говори о Беранама и Беранцима, казао је Аговић наглашавајући да је ово признање свим генерацијама у Беранама које, како је рекао, обавезује да радимо на даљој афирмацији идеје мира и толеранције.

Беране “Вјесник мира”

ПРОФ. ДР МИЛИЈА ЗЕЧЕВИЋ
Ректор Европског универзитета у Београду

Ове године, Европски универзитет доделиће 20 стипендија најбољим кандидатима за Факултет за интернационални инжењерски менаџмент и Факултет за европски бизнис и маркетинг, што је значајан број ако се зна да ови факултети, због опредељења за врхунски квалитет студија, рад у малим групама и максималну посвећеност професора, уписују само по 30 студената. Ректор Европског универзитета проф. др Милија Зечевић каже да је одлука о стипендирању студената мотивисана жељом да ова година буде година афирмације квалитета, бизниса и интернационалног менаџмента, а пре свега афирмација младих, образованих људи који разумеју европска и светска кретања бизниса и маркетинга. Да Европски универзитет школује управо такве кадрове, који могу допринети да се домаћа привреда покрене и нађе своје место у светским оквирима, најбоље говоре досадашњи резултати рада универзитета и успех његових бивших студената.

Наиме, у саставу Европског универзитета у Београду, данас се налазе четири високошколске установе – први је основан Факултет за интернационални менаџмент 1993. године и он је прерастао у Факултет за инжењерски интернационални менаџмент, затим Факултет за европски бизнис и маркетинг, Академија уметности и Фармацеутски факултет у Новом Саду. На Факултету за инжењерски менаџмент до сада је дипломирало више од 1.000 студената и нико од њих није без посла, на Факултету за европски бизнис и маркетинг дипломирало је око 300 младих и они су такође на добрим пословним позицијама, док је око 200 студената магистрало и они данас имају изванредна радна места. То и није чудно ако се зна да сваки студент овде у дипломском раду решава пословне случајеве, тако да је дипломски рад својеврсна улазница за посао и студенти не брину о томе да ли ће наћи посао. Такође, значајан број студената завршио је америчке програме МБА универзитета који такође постоји у оквиру Европског универзитета – они данас раде углавном у банкама и мултинационалним компанијама јер су две године студија провели у Београду, а годину дана у Паризу или Америци и сви говоре по бар три језика.

Чињенице о успеху студената са Европског универзитета, сматра ректор професор Зечевић, намећу потребу да се факултети деле на добре и лоше, а не на државне и приватне:

„Развој високог образовања и науке у Србији дефинисан је Стратегијом развоја науке и образовања Министарства Србије. Велику улогу у развоју високог образовања имају Национални савет високог образовања и Ректорски савет, кога чине сви ректори универзитета у Србији, приватних и државних. Тенденција да се приватни универзитети одвоје од државних није добра – по нашем мишљењу, Ректорски савет треба да остане јединствен и да Конференција свих универзитета у Србији јединствено ради. Чињеница је да су, према законским прописима, државни и приватни универзитети равноправни, али у пракси они то нису. Нема ниједног разлога да се цепа образовни систем – вредност универзитета треба мерити по квалитету и резултатима које постиже. Свакако, најбољи и најјачи универзитет је универзитет у Београду, са кога смо сви потекли, затим државни универзитети у Новом Саду, Крагујевцу, Нишу и Приштини – односно Косовској Митровици и у Новом Пазару, али треба имати у виду и то да су сви приватни универзитети подржани од универзитета у Београду, јер већина доктора наука који предају на приватним факултетима, завршили су на Београдском универзитету факултете, магистратуру и докторат. Ако су државни и приватни универзитети равноправни, нема разлога да се буџетски систем односи само на државне универзитете. Држава би требало да предвиди одређена средства и за студенте који уписују приватне факултете – нека то буде сразмерно мањи број буџетских студената него што имају државни факултети, али треба да их има и на приватним факултетима.“

Ректорски савет, кажете, функционише као јединствена институција. Који су заједнички циљеви приватних и државних универзитета?

Први и најважнији наш заједнички циљ је бољи статус универзитета у Србији. Ми, чланови Ректорског савета, имамо изузетну сарадњу са Министарством просвете и науке и са Националним саветом, али не можемо да се изборимо да издвајања за образовање и науку буду већа – вероватно је разлог томе и финансијска криза, али је суштина у томе да се установе приоритети. Следеће за шта се боримо јесте да се младим, способним људима пружи шанса да покажу шта знају, јер ће Србија од тога бити на великом добитку. Банке у Србији су стране и приватне банке, већи је број приватних него државних и јавних предузећа. Занчи, наши студенти са приватних и државних факултета улазе у бизнис и процес рада као људи које неко финансира, приватне компаније, људе које је држава школовала запошљавају на начин који њима одговара, а који није увек у функцији развоја Србије. Зато је наш циљ афирмација младих, способних људи без обзира на то које су факултете завршили, залагање да добију своја адекватна места да развијају привреду и друштво Србије.

Да ли су сви факултети у оквиру Европског универзитета акредитовани, и да ли су програми усклађени са потребама домаће привреде и европских универзитета?

Европски универзитет је акредитован за образовање и науку. Факултет за инжењерски интернационални менаџмент, Факултет за европски бизнис и маркетинг и Академија уметности акредитовани су за основне, мастер и докторске студије, а нови Фармацеутски факултет у Новом Саду акредитован је, за сада, за интегративне основне и специјалистичке студије. Поред четири акредитована факултета из четири поља, треба рећи и да је државни Институт за европске студије такође члан нашег Универзитета, као и Институт за амерички бизнис – МБА Универзитет.

УНИВЕРЗИТЕТ

АФИРМАЦИЈЕ КВАЛИТЕТА

Србији су данас неопходни млади стручњаци, као што је инжењер менаџмента за хотелијерство, за енергетику, за технолошки развој, за иновације, за изворе енергије... Не постоји банка или фирма у Србији којој није неопходан менаџер маркетинга. Суштински захтев данашњег времена је представити се на тржишту, а ми данас немамо тим који може представити Србију на адекватан начин на страном тржишту, а немамо ни менаџере који представљају градове. Градови и општине Србије треба да функционишу као фирме, што значи да мора да постоји менаџер маркетинга општине, или града, који чини напоре да приближи и природне и људске ресурсе свима који су заинтересовани да инвестирају у њих, или да сарађују са њима.

Током наше вишегодишње међународне сарадње, били смо суочени са ситуацијама да многе, у свету битне институције, не знају за Србију, или су само чуле за њу. Кроз веома развијену међународну сарадњу, Европски универзитет служи као мост између Србије и других држава и чини све да се за Србију чује на начин који ће афирмисати њене вредности. С тим у вези, сматрам да су веома битни и међународни научни пројекти које Европски универзитет ради. Један од пројеката које радимо при Уједињеним нацијама је „Наука, образовање и дипломатија у функцији мира“, а други пројекат на европском нивоу је „Наука и образовање у функцији европских интеграционих процеса“. Веома је битан и наш пројекат „Развој менаџмента у централној и источној Европи“, јер обухвата мале земље које све заједно не могу да буду као једна Турска, ни по броју становника ни по степену развоја.

Недавно сте организовали научни скуп у Београду на тему Развој менаџмента у Централној и Источној Европи. Какав је био одзив, а какви ефекти?

Одзив је био изванредан –било је више од 200 слушалаца, а предавачи су били из различитих држава –из Велике Британије, Аустрије, Мађарске, Хрватске, Румуније, Бугарске... Морам да нагласим да је организатор тог научног скупа Европска академија наука из Беча и Европски универзитет, а носилац посла били су Европски универзитет и Научно друштво за менаџмент.

Са недавно одржане конференције –професори Европског универзитета

Формирали смо научни савет који чини стотину професора Европског универзитета, који, сигуран сам, могу да дају велики допринос нашем друштву и привреди, што је ресурс који се занемарује и обично се ставља само у функцију наставе. Међутим, наши професори и дипломирани студенти могу да допринесу не само развоју Србије, већ и развоју нове Европе. Јер, Европу не чини само ЕУ, већ и остале европске државе –нема интеграције у Европи без Русије, што се показује и када је енергетски систем у питању. Уосталом, сарадња између Немачке и Русије је већа него што то мислимо. Непосредна сарадња држава у Европи довешће до стварања нове, снажне Европе у којој ће наши студенти и људи који познају принципе интернационалног менаџмента имати велику улогу и значај. Ми желимо да млади људи добију свој статус и да се држава ослони на њих, јер ако се тако поставе принципи, држава неће бити везана за партијске раднике, већ за високообразоване људе и стручњаке који познају правила интернационалног бизниса и маркетинга.

На крају, ваша порука?

Србија има природне и људске потенцијале, нерад је наша највећа болест, а тај нерад могу да победе само добри менаџери –људи који знају да покрену и мотивишу људе да раде.

Текст преузет из листа „НИН“ бр.3242 од 14.фебруара 2013. године

Професори и студенти Факултета за европски бизнис и маркетинг

На Троглавицама испод Жељевице откривен споменик припадницима одреда „300 Васојевића“

ПОХОД ЧОЈСТВА И ЈУНАШТВА

Враћен дуг херојима

Генерал др Лука Кастратовић на откривању споменика

Крај цркве Свих Светих на узвишењу Троглавице, откривен је споменик борцима из села Слатина, Трешњево и Забрђе који су 1861. године као припадници одреда „300 Васојевића“ учествовали у чувеном походу према Србији. Споменик је након уводних ријечи Милоша Бакића, открио генерал у пензији др Лука Кастратовић, истичући да то свето звање подсећа на бурну историју овог краја и на витештво и јунаштво наших предака који су чврсто стајали на бранику домовине. Он је, подсећајући да је споменик подигло Удружење ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца из Андријевице, нагласио да се морају чувати успомене на подвиг учесника славних догађаја из прошлости и дати пуни допринос да се потомци поносе нашим дјелима.

Бесједа др Луке Кастратовића:

Често имена појединих мјеста много говоре, као што је случај са нашим Троглавицама. Са Троглавица се шири поглед ка три села: Слатина, Забрђе и Трешњево и даље. Подсећа на бурну историју овога краја, на витештво и јунаштво наших предака у борби за слободу.

Разбијање и пропаст ранофеудалне српске државе и најезда Османлија оставили су тешке историјске последице. Наши преци, као и сви Васојевићи, притиснути најездама разних освајача преживјели су бурну историју борбе за опстанак, национални идентитет и слободу.

Захваљујући прегалаштву чланова Удружења ратних добровољаца 1912-1918, посебно Драгоју Бакићу доживјели смо да се изграде споменици који су отргли од заборава велики и значајан дио наше историје. Такође, дугујемо захвалност његовом преосвештенству епископу Будимљанско-Никшићке епархије нашем владика Јоаникију који је дао благослов да се изграде ове светиње, као и народу овог краја, без чије подршке ово не би могло бити изграђено, Вама који сте данас овдје и онима који нијесу могли доћи из разних крајева свијета.

Ови споменици, црква Свих светих како су нам одшкринули врата и бацили свјетлост на значајан дио наше историје, тако нас и упозоравају на нашу обавезу и одговорност да, ради садашњости и будућности наших потомака, не заборавимо од којих смо и ко смо и потомцима отворимо видике у борби за боље сјутра, за развој и напредак овог краја.

Иза освајача и њихових похода остајала је само пустош. С кољена на кољено у предањима и оскудним записима преносена су памћења о б р о ј н и м п о к о љ и м а , с п а љ е н и м с е л и м а , з б ј е г о в и м а , р о п с т в у , п о г р о м и м а , г р о б љ и м а . Т у р с к а о с в а ј а њ а б и л а с у с у р о в а . К р о з в и ш е в ј е к о в н о р о п с т в о , п о р е д с в а к о д н е в н и х з у л у м а н а д с т а н о в н и ш т в о м , с и с т е м а т с к и с у у н и ш т а в а н е и н с т и т у ц и ј е н е м а њ и њ к е д р ж а в е , к а о и с п о м е н и ц и м а т е р и ј а л н е к у л т у р е .

Турци, палећи све пред собом затирали су заметке просвјетних и културних институција. Школе, цркве и друге институције нијесу само уништаване, већ је забрањивано и онемогућавано отварање и изградња нових, провођен је зулум до граница одржавања голог живота и опстанка народа. Шта је остало нашем народу?

Једино да се бори за сопствени опстанак и слободу!

Сурове грозоте турских репресалија ипак нијесу успјеле да униште живот: српско национално биће и колективно памћење.

Подизањем ових споменика и цркве Свих Светих Слатина, Забрђе и Трешњево потврђују да су достојни настављачи завјета својих предака.

У својим освајачким походима и поробљавању моћници никада нијесу поштовали људке и витешке норме, као ни држали до својих обећања. О томе свједочи споменик, подигнут прошле (2012.) године, на превару посјечених шездесет највиђенијих глава из ова три села, 1768. године. Тада је народ избјегао пред турским зулумћарима у планину Жељевицу, наставши склониште у њеним шумама и пећини. После неуспјеле топовске канонаде лукави Кариман паша прибјегне "преговорима", односно даје чврсто обећање да се никоме ништа неће лоше десити, само ако се народ врати кућама на своја огњишта.

Вјеровање у задату ријеч народ овог краја је и овога пута скупо платио. Турци су посјекли 60 мушкараца, одабрали жене и дјевојке за хареме, а млађе и снажне за продају у робље. Преостали живаљ, старе и дјецу, послали кућама да причају како ће проћи сви они који се у будуће не буду покоравали. Овакви и слични поступци Турака доводили су народ до очаја. Једини излаз био је отпор и борба за ослобођење. Слободарски дух нашег народа није успио да угуши нијеан освајач. Први српски устанак, на челу са Каражорђем, отворио је видике и прокрчио пут непрекидној борби за ослобођење. У том надахнућу борбе за слободу ступили су најбољи војници у одред "300 Васојевића" да се удруженим снагама, заједно са браћом из Србије боре за ослобођење од турског ропства.

Ту нам је црква Свих Светих, да вјерни народ окупи, окријепи, удахне мир у души и снагу за нова прегнућа. Да подсети да без слоге и заједничких, удружених снага нема напретка.

У борби за слободу рађали су се и династички сукоби око власти и других интереса. Иако су били кочница нијесу успијевали да прекину, угше борбени и слободарски дух народа.

То потврђују и војници, наши преци, одреда "300 Васојевића". То је била прва већа војна јединица батаљонске величине у Васојевићима организована почетком 1861. године, коју је у јуну исте године књаз Никола упутио у Србију. До данас историчари нијесу одгонетнули зашто је тако крупна јединица, преко непријатељске територије, упућена у Србију. Слажу се да је слање вјероватно имало више политички него војни карактер. Сматрају да одред није имао задатак успостављања директне везе двије државе, ни пренос ратног материјала, како је на Цетињу речено Миљану Вукову, већ је, вјероватно, требало да послужи као оруђе да се Србија по сваку цијену увуче у рат са Турском.

Иако није разјашен мотив црногорског двора, мотив Васојевића и војника Одред је био јасан и за дивљење. То је био поход чојства и јунаштва, поход браћи у Србији са жељом да се уједине и заједнички боре за ослобођење од турског ропства. Њихова имена су уписана златним словима у историји Васојевића и односа и Србије и Црне Горе.

Међу њима је 28 војника из Слатине, Забрђе и Трешњева, нама за понос и поруку нараштајима да нема те цијене коју не трба поднијети у борби за "слободу и крст часни" - изрека и одређење које не губи на значају ни данас.

Шта је то што плијени пажњу и данас, после 152 године?

Сви борци Васојевића су жељели да иду у Србију, да се са браћом заједно боре за ослобођење. Знали су да иду у сложеним условима, да се под борбом морају пробијати до Србије... А одабрали су најбољи, за команданта одабран Шујо Шћепанов Драговић. Међу њима је био и почасни војвода васојевички Стојан Војводић, син чувеног војводе Сима Кастратовића и отац још знаменитијег војводе Лакића Војводића. За оно вријеме то је била елитна јединица, најбољи војници бираних по 30 из сваке капетаније. Били су то искусни и прекаљени борци осведочени у многим борбама. Били су и добро наоружани јер су преко турске територије силом оружја крчили пу до србијанске границе. Кренули су испред манастира Ђурђеви Ступи преко Полице и Бихора у правцу Пештера и Сјенице ка Јавору. Пробијали су се под борбом. На прелазу из Бихора ка Пештери нападнути су са више страна, из више праваца. Нападали су их Турци из Сјенице и Новог Пазара, а стигли су им у помоћ и Турци из Вучитрна. **Укупно четири хиљаде Турака на 300 Васојевића.** У Ђаловића клисури вођена је најжешћа битка, гдје су погинула два Васојевића, а десет рањено.

На Троглавицама испод Жељевице откривен споменик припадницима одреда „300 Васојевића“

ПОХОД ЧОЈСТВА И ЈУНАШТВА

Враћен дуг херојима

Епископ Будимљанско-никшићки Јоаникије освештава цркву Свих Светих

Кнез Михаило и србијанске граничне власти нијесу знали са каквим циљем и зашто је на границу дошла оволика наоружана црногорска војска. Наређено је да се Васојевићи разоружају уз помоћ војске и полиције ужичког округа, са укупно седам хиљада солдата, под командом Ранка Алимпића, али су се Васојевићи одупрли силом оружја.

Када су полазили у поход речено им је да ће бити братски дочекани, а сада доживљавају велико разочарење. У Србији чак нијесу ни знали за њихов долазак. Алимпић је има велике муке у разоружавању одабраних и опробаних ратника. Држао их је неколико дана у окржењу да би их приволио да предају оружје. Ни то не би помогло да нијесу посредовали племенски капетани који су командовали одредом и пристали на компромис. Седморица нијесу хтјели да предају оружје по цијену живота, јер нијесу дошли у Србију да их браћа разоружају, већ да у њима нађу помоћ за борбу против Турака. Упутили су се назад у Васјевиће, али су у повратку од турских засјета сви изгинули.

Након разоружања одред је по мањим групама распоређен по шумадјским градовима. Извијестили су, писмом, Миљана Вукова о стању у којем се налазе тражећи да их избави из ропства. Књаз Никола и кнез Михаило су се договорили да се Васојевићи ослободе заробљеништва. Оружје им је врћено у Ивањици и у Васојевиће су се вратили по мањим четам уз борбу. Неки су на том путу страдања погинули, а неки умрли.

И ово је примјер како владајуће "елите" злоупотребљавају племените идеје и жртвују народ за остваривање својих, личних или династичких циљева.

Неразумљива и чудна је била игра нџаза Николе око слања овог одреда у Србију и повратка у Црну Гору, као и додјела признања војницима за напоре у овом тешком и ризичном походу. Чак им је подигао и споменик, што је први случај у Црној Гори да се подиже споменик живим људима. Споменик је касније уклоњен, али су недоумице остале и до данас питање неразјашњено.

Међутим, када је у питању заједничка борба за ослобођење од вишвјековног ропства, код народа није било недоумица.

Без обзира на све околности имена учесника одреда "300 Васојевића" и данас живе у памћењу као примјер јунаштва у оружаном преласку из Васојевића у Србију. Овај велики ратнички подвиг, зпажен не само у Васојевићима, него свуда по Црној Гори и Старој Србији заслужује значајно мјесто међу догађајима из наше историје.

Сабор прецима у част

Након откривања споменика крај цркве Свих Светих коју граде мјештани три андријевичке мјесне заједнице Забрђе, Слатина и Трешњево одржан је црквено – народни сабор.

“Одлучили смо да на овом узвишеном мјесту подигнемо цркву са звоником, али и споменике који свједоче о нашој бурној историји. Чинимо то на заравни гдје се 1768. године десио незапамћен злочин како би се одужили нашим прецима који су пали у борби за слободу. Тако исправљамо историјску грешку према људима чија крв је натопила ову земљу ради добробити потомака. Захвални смо свим људима који су до сада подржали наше акције – казао је Драгоје Бакић, предсједник Удружења ратних добровољаца 1912-1918., њихових потомака и поштовалаца за општину Андријевица.”

Споменик припадницима одреда "300 Васојевића" из Слатине, Забрђа и Трешњева

Подизањем споменика 28-ци војника одреда из Слатине, Забрђа и Трешњева отргли смо од заборава имена наших предака, који су примјер чојства и јунаштва и надахнуће у борби за свеколики развој и напредак овог краја.

Нека им је вјечна слава и хвала, а ми да вјечно чувамо успомену на њихов подвиг и радимо тако да се и наши потомци поносе нашим дјелима.

Први скуп братства Кастратовића одржан у Беранама

САБРАЛИ СЕ ПОТОМЦИ СЛАВНИХ ВОЈВОДА

Кастратовићи су сретали Карађорђа са војском у Првом српском устанку на Суводолу и херојски носили барјаке, што их је препоручило да буду војводе васојевићке и да остану уписани златним словима у историјско трајање

Уз пјесму, игру и богат забавни програм, у беранском ресторану "Национал" одржан је први скуп братства Кастратовића. Окупљени око заједничког претка и крсног имена Светог Архангела Михаила, братственици су упутили поруку да ће сличних окупљања бити и у наредном периоду и да се браћа никада не смију заборавити, без обзира на то гдје живе. Наглашено је да се мора његовати братска љубав и слога како би и Васови потомци из редова Кастратовића, преносећи славу својих предака, продужили своје трајање на светим водама Лима и широм свијета. Скуп је благословио протојереј Драган Ристић, док је свечаност отворио Милисав Мишко Кастратовић стиховима Алексе Шантића "Остајте овдје". Пригодну бесједу, са освртом на племенски историјат, одржао је генерал др Лука Кастратовић.

Милисав Мишко Кастратовић

Браћо и сестре, Братственици Кастратовићи, Војводићи, Аковићи и Мићовићи, Драги гости.

Добро дошли на Први Сабор братства Кастратовића. Топло Вас поздрављам са жељом се угодно осјећате, да се ближе упознамо, поразговарамо и договоримо о будућим сусретима.

У вихору глобализације, економске кризе и поремећаја свих вриједности младо покољење Кастратовића, расељено по свијету, путем електронске поште, заинтересовало се за своје претке и постојбину.

Посебно послје изласка из штампе књиге "Родослов братства Кастратовића, са освртом на племе Васојевића" 2002. године, аутора професора Милоша Симовог Кастратовића.

Подржали смо њихов захтјев, а активности за окупљање покренуо је Милисав-Мишко Кастратовић. Формирали смо прошле године Одбор за организацију Сабора са Рајком Кастратовићем (са Полице) на челу Одбора, у децембру 2012. године упутили, електронском поштом, обавештење са потребним подацима, касније то обавештење у писаној форми послали братственицима који су нам били доступни, замолили да обавештење прослиједи даље, братственицима које они познају, потом објавили у дневној штампи и преко локалног радија у Беранама и Андријевици – и ево нас данас на овом величанственом Сабору. Када је обавештење објављено електронским путем, за непун један дан прочитало га је 180 братственика широм свијета.

Још једном Вас топло поздрављам као и оне који из свијета нијесу могли да дођу.

Овај датум смо одабрали зато што смо из искуства закључили да ових празничних дана и светковина из свијета дође више братственика у посјете робини и завичају, када се породице и саме окупљају на кућном прагу.

Сваки почетак има мане, али Ви сте вашим доласком показали да то није тешко и да ће будуће сусрете бити лакше организовати, а и жеља и потреба за сусретима ће бити јача. О Васојевићима нећу шире говорити, јер су кључни историјски токови Вама познати. Нешто шире – детаљније ћу рећи о братству Кастратовића, о њеним великанима, уопште о доприносу братства Кастратовића развоју Васојевића, Црне Горе и шире.

Пред нама је прегледно урађено стабло братства Кастратовића, од наших предака, Немањића, до данашњих дана. Очекујем да ћемо се договорити о допуни стабла новом, накламањом генерацијом, допунити оно што је пропуштено и оставити потомцима племениту, људску поруку да наставе наше и дјела наших предака, за понос и дичење пред историјом.

Тако је братственичка грана Угљеше, праунука Васовог, добила назив-презиме Ковачевићи, јер Угљеша имао надимак "Ковач". Угљеша је примио Дамира пребјегца из Куча, који се бавио ковачким занатом примјењивао га у селу домаћина. Угљеша је гледао како ради, а када је Дамир нестао, опет негдје пребјегаво, почео је сам да кује па су му надјенули име Угљеша Ковач, а његов пород назвали Ковачевићи, који чине више братственичких група. Ту стижемо о Кастратовића који су добили презиме по Лаку Кастрату прапраунуку Угљеше Ковача.

Постоји више прича како је Лако добио надимак Кастрат.

Једна је да је Лако пошао са групом Васојевића да би купио потребштине за домаћинство у Скадар, одакле су се тада Васојевићи снабђивали робом која се једино могла купити у Скадру. У повратку с друштвом преко Груда нападне их један сеоски пас, па га Лако премлати. Једно момче из Груда појури са пушком и хтједе га убити, али Лако дочека па убије њега. Потом се дигне потјера из Груда, која стигне Лака и његово друштво. Како нијесу знали ко им је убио рођака, распитивали су се о томе да ли су видјели кога да је прошао с оружјем. Лако се досјетио и да би их "отурио" (заварао), одговорио је да је видио неког Кастрата са пушком у руци како хита ка своме крају, а ови похиташе у Кастрате да траже крвника. Док је потјера трајала Лако са друштвом је умакао и срећно се вратио у Лијеву Ријеку. Због тога га прозваше Кастрат, а његове потомке Кастратовићима.

Професор Мина Кастратовић, генерал др Лука Кастратовић, протојереј Драган Ристић, јереј Стаменко Станковић и проф. др Милош Кастратовић

Заједничка фотографија за успомену

Први скуп братства Кастратовића одржан у Беранама

САБРАЛИ СЕ ПОТОМЦИ СЛАВНИХ ВОЈВОДА

Кастратовићи су сретали Карађорђа са војском у Првом српском устанку на Суводолу и херојски носили барјаци, што их је препоручило да буду војводе васојевићке и да остану уписани златним словима у историјско трајање

Лука Кастратовић, Милосав Мишко Кастратовић и Рајко Кастратовић (председник организационог одбора Сабора Кастратовића)

Према другој причи, једном приликом се Лаков караван са коњима и купљеном робом из Скадра враћао преко области Кастрата у Албанији. Наишао је на засједу наоружаних људи, који су обично сачекивали и пљачкали повратнике из Скадра са робом. У сумрак Арнаути су са упереним пушкама викали и питали "ко је тамо", на арнаутском. Караван је застао, људи заузели заклоне поред пута, спремни да се боре. Када је ситуација постала озбиљна, што су Арнаути осјетили, наизмјенично су из засједе једни друге питали "ко је тамо", одговор је био "овдје Кастрат". Лако тада досјети па одговори: "и овдје Кастрат, па пушка тебе, пушка мене". Арнаути су изашли из засједе са повицима "Кастрат ти, Кастрат ја, ми смо рођаци", и тако је караван пропуштен и испраћен преко њихове територије, да да их не би други пресретали и пљачкали. Када су се вратили у Лијеву Ријеку сви су се чудили како су се вратили безбиједно са робом и караваном коња. Када су им испричали како је Лако са Арнаутма прошао говорећи "и овдје Кастрат", од тада су га почели називати Лако Кастрат, а касније потомке прозвали Кастратовићи.

Лако је имао три сина: Вуја, Радоја и Ђура. Око 1700. године Васојевићи су се почели насељавати преко Трешњевика низ долину Лима и даље, а са њима и Лакови синови, што се лијепо види из књиге Родослов братства Кастратовића.

Братственичку грану Кастратовића чине Војводићи који су презиме узели по наследној војводској титули од војводе Стојана, сина војводе Сима Кастратовића, а отац војводе Лакића Војводића, Аковићи од Алексе, Ака праука Лака Кастрата и Мишовићи, од Мића, једног од Акових синова.

Братство Кастратовића има велику улогу и значај у вјековној борби Васојевића за ослобођење и развој Васојевића. Наши преци браћевници били су узорни борци за слободу и очување свог националног идентитета, домаћини, земљорадници, учени и часни људи. Данас су расељени широм свијета. Изњедрили су стручњаке из готово свих области живота и рада, науке и културе.

Водили су Васојевиће у најтежем периоду историје нашег народа, с краја 18. вијека, од 1890. године, до почетка 20. вијека, до 1918. године, до стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, са прекидом војводства Миљна Вукова, од 1858. до 1886. године. Сретали су Карађорђа са војском у Првом српском устанку, на Суводолу 1809. године, дочекивали на Ситној Луци и Превији, доносили барјаци.

Први је био војвода Лакић Кастратовић, други син његов Вуксан-Муса, који је умро на носилима својих бораца по повратку из боја на Суводолу. Трећи, војвода Симо Кастратовић, други Лакићев син, који је са игуманом Мојсијем Зечевићем вратио многе погурице Васојевићке у православље и дао велики допринос спречавању преласка у ислам и поред великог притиска Османлија. Подржавао је и кнеза Николу Васојевића у плановима оснивања Холмије, треће српске државе од Комаова до Саве са циљем каснијег уједињења са Србијом и Црном Гором. Затим четврти војвода Стојан Војводић, почасни, син Сима Кастратовића, и пети, најчувенији Лакић Војводић, син Стојанов, командант Васојевићке бригаде, који који је водио велике битке у балканским и Првом светском рату, допао заробљенишрву у Нађмеђеру, а исцрпљен болешћу и тамновањем у Мађарској, по изласку из логора, иако у поодмаклим годинама, учесовао у ослобођењу на крају Првог свјетског рата, као и у активностима на уједињењу. Уједињена држава произвела га је у чин дивизијског генерала. За понос и част нама и нараштајима и историји нашег народа.

Прије мјесец дана издао сам књигу (монографију): "Сердари, војводе и генерали из Васојевића" којун Вам данас са великом радошћу уручујем. У биографијама личности ове књиге је и значајан дио наше историје, на коју смо поносни.

У Удружењу Васојевића покренули смо иницијативу да се у Беранама именује Трг великана на којем би се поставила и биста Сима Кастратовића. Надам се да ћемо то подржати као да се врати назив учице војводе Лакића Војводића у Беранама. У Коњусима Војводићи су прошле године, на гробљу, подигли капелу, али сматрамо да треба да постоји обиљежје и у Андријевици.

Поред ове књиге, професор доктор Милош Кастратовић је нарезао и ЦД, књигу Родослов баратства Кастратовића, за сваку присутну породицу. Обезбиједили смо сниматеља и фотографа, па ћете са овг скупа-дружења добити ЦД и ДВД.

Млади траже своје име у родослову

ТЕЛЕГРАМ ПОЧАСНОГ ПРЕДСЈЕДНИКА УДРУЖЕЊА ВАСОЈЕВИЋА, ПРОФ. ДР МИЛИЈЕ ЗЕЧЕВИЋА, РЕКТОРА ЕВРОПСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

У име Васојевића који живе у Београду, Србији, Европи и шире, као почасни Председник Удружења Васојевића, честитам читавом братству Кастратовића празник, окупљање и саборност братственика.

Братство Кастратовића, кроз историју Васојевића и Црне Горе, изњедрило је великане - војводе, генерале, докторе наука, научнике, професоре универзитета, љекаре, инжењере, правнике, економисте. Готово да нема области науке и уметности а да Кастратовићи нијесу постигли велики успјех у престиж.

Посебно желимо да истакнемо великане војводу Сима Кастратовића и Лакића Војводића који су у најтежим временима носили барјак српства, водили битке и побеђивали и као историјске личности обавезали млада покољења да се њима поносе.

И у овом времену се поносимо ђенералом др. Луком Кастратовићем, актуелним Председником Удружења Васојевића, Проф. др. Милошем Кастратовићем, који је не само професор универзитета већ је и научник и директор института, Др Драганом Кастратовићем, престижним хирургом, дипломираним инжењером Мишком Кастратовићем, истакнутим привредником и другима.

Васојевићи се поносе читавим братством Кастратовића и желимо им да наставе традицију својих славних предака.

Први скуп братства Кастратовића одржан у Беранама

САБРАЛИ СЕ ПОТОМЦИ СЛАВНИХ ВОЈВОДА

Кастратовићи су сретали Карађорђа са војском у Првом српском устанку на Суводолу и херојски носили барјаци, што их је препоручило да буду војводе васојевићке и да остану уписани златним словима у историјско трајање

На крају желио бих да закључим и предложим:
Данашњи Сабор је значајан корак за даље развијање јединства, братске слоге и љубави и очување и развијање традиција завичаја и братства Кастратовића.
Да се договоримо о одржавању следећих Сабора. Предлажем да то буде сваке треће године. Следећи би, на примјер, могао да буде у Андријевици или Коњусима.
Да прикупимо податке за ново издање Родослова братства Кастратовића. Требало би:
да се исправе грешке, ако их има, и упишемо имена, ако су нека изостављена,
да се, ако има потребе, допуне постојеће биографије, унесу године живота и слично
да се напишу кратки биографски подаци и унесу у стабло братственици који су рођени после прикупљања података за прво издање.
Да уложимо напор и наставимо акцију да општина Беране и Андријевица одају признање војводама Симу Кастратовићу и Лакићу Војводићу кроз постављање биста и давања имена улицама.
Беране је између два свјетска рата имало улицу војводе Лакића Војводића, а 1992. године општина Андријевица је организовала научни скуп о војводи Лакићу Војводићу и издала Зборник радова са тог скупа као значајно свједочанство историје Васојевића, Црне Горе и Србије. На жалост, нико од братственика није присуствовао овом скупу. Сматрамо да треба и можемо исправити те грешке.

Наздравље и живјели !

Кастратовићи у колу

Ђорђе Кастратовић

Поздравна ријеч Ђорђа Кастратовића, студента

Поздрављам све Кастратовиће. Част ми је да у име млађе генерације кажем пар ријечи.

Данас смо се окупили по први пут и надам се да ће то прећи у традицију. Сигуран сам да би наш родоначелник Лако био јако поносан на своје потомство које је данас кренуло путем братског зближавања.

Иако нас је живот расуо по свијету даљина нас није могла спријечити да се данас окупимо у оволиком броју и тиме покажемо колико смо били дубоко свјесни значаја наших корјена. Као некада давно наши преци, и ми би требали и морамо да се држимо начела да је слога кључ успјеха и опстанка.

Ми смо овдје сада као једна породица. Зато, браћо и сестре, упознајмо се ближе, чувајмо једни друге, помажимо и у добру и у злу.

Проф. др Радосав Кастратовић, у свијету познатих хотелијер Обрад Кастратовић, хирург Др. Драгољуб Кастратовић и магистар Влатко Кастратовић

У славу Александра Невског у Трепчи одржан сабор Васојевића и освештана црква

СВИЈЕТУ ПОСЛАЛИ ПОРУКУ БРАТСКЕ ЉУБАВИ

Захваљујући окупљањима на Светог Александра Невског Бог је уложио добру мисао људима из Трепче да обнове стару цркву посвећену Светом Јевстатију Српском

Владика Јоаникије са гостима

АНДРИЈЕВИЦА- Црквено -народни сабор одржан је јуче у Трепчи код Андријевице, у част завјетне славе Васојевића, Светог Александра Невског. Сабор је окупио велики број посјетилаца из различитих крајева Србије и Црне Горе. Била је то још једна прилика да се Васојевићи, уз веселу трпезу љубави и богат културно-забавни програм, присјете свог историјског трајања и поријекла које води од славне лозе Немањића и да далеко у свијет пошаљу поруке братске љубави и заједништва, чувајући тако аманет својих славних предака. Том приликом епископ будимљанско-никшићки Јоаникије, служећи Свету архијерејску литургију освештао је новоподигнуту цркву у Трепчи, посвећену Светом Јевстатију Српском. Он је у свом обраћању казао да је Свети Александар Невски заштитник православља, а нарочито руског и свих осталих словенских народа, као и племена Васојевића.

Подсјећајући да је Свети Александар Невски живио свега 43 године, Јоаникије је нагласио да се тај светитељ дјелима уписао у незаборав људског памћења и вјечно памћење Божје. Навео је да је увијек био спреман на жртву за свој народ, цркву и за име свете вјере православне.

Свети Александар Невски се прославио тиме што је зауставио папске мисионаре који су копљем и мачем ширили папизам међу словенским народима. Он је одбранио руски народ од Швеђана у чувеној бици на ријечи Неви, прослављајући себе и руско оружје. Но, важније је то што се прославио вјером и то оном дјелотворном која се свједочи својим животом и својим дјелима, а потврђује се жртвом и крвљу. Зато, иако је мало живио, уписао се у вјечност – нагласио је епископ будимљанско- никшићки.

Казао је да је поред великих дјела Свети Александар Невски чинио чудеса која су стигла и до Васојевића.

Негдје средином 18. вијека наши преци се завјетоваше уочи пресудне битке са Турцима и КЛиментима да ће уколико им Бог дарује побједу славити Светог Александра Невског. Зато су у тој бици недалеко од Берана ишли са ријечима: „Помоз Боже и Свети Александре Невски, уколико нам будеш од помоћи славићемо те довијека.“ И Бог услиши њихове молитве дарујући им побједу, а они завјет прихватише и ево одржаше га до дана данашњег – Нагласио је Јоаникије.

Истакао је да, захваљујући окупљањима на Светог Александра Невског, Бог уложио добру мисао људима из Трепче да обнове стару цркву посвећену Светом Јевстатију Српском.

Нагласио је да је то велики благослов Божји, јер је то народ из овога краја заборавио да се ту родио велики светитељ Јевстатије.

Народ је скоро био заборавио да је стара Будимља изњедрила светитеља Христовога и архиепископа српскога Јевстатија Првога, ученика Светога Саве. Неоспорно је да је он као дјечак сретао Светога Саву у Турђевим ступовима приликом оснивања епископије и касније када је посјећивао ту епископију као стару будимљанску катедру. Наравно, Свети Јевстатије је једна велика историјска личност, али као духовник он није учествовао у ратовима. Међутим, он је духовно водио српски народ у оно вријеме када се успињала српска држава и црква и кад је била у пуном замаху.

У име Удружења Васојевића ријечи поздрава упутио је Видак Радевић.

У културно – забавном програму, којег је водио Васко Драговић, наступио је глумац Драган Рачић, гуслар Слободан Фемић, КУД „Дуга“ и пјевачка група Удружења „Ђурђеви Ступови“.

Светиња помирица

У име домаћина добродошлицу је бројним вјерницима пожелио Ратко Васовић, док је о значају ове цркве у Трепчи говорио предједник Црквеног одбора Славко Бабовић, рекавши да ова светиња саграђена за само двије године.

Свима који су се уградили у ову светињу нека Бог то са добром врати. И њима и њиховим породицама. Желим да се овдје окупљамо као данас за вјек вјекова и да се будуће генерације сабирају око ове светиње која може да се назове црква помирица. Она је помирила духове прошлости, злу крв и наше нагоне који се нијесу у неким временима могли савладати. Помирила је и оно друго доба кад нијесмо знали шта чинимо. Помирила је и ово доба јер се дијелимо, иако знамо да смо браћа по Христу – нагласио је Бабовић.

Следећи сабор на Ножици

Током свечаног церемонијала у Трепчи савски колач и домаћинство за следећу годину преузео је Црквени одбор цркве Светих Архангела из Ножице. Домаћинство у име Црквеног одбора прихватио је Видак Боричић, истичући да се искрено нада да ће се Васојевићи и њихови пријатељи идуће године окупити у великом броју крај цркве на Ножици.

ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ БЕРАНЕ УРУЧЕНА

ТРАДИЦИОНАЛНА НАГРАДА “21. ЈУЛ”

Најзначајније општинско признање

Проф. др Милија Зечевић, Ректор Европског универзитета приликом примања награде

Свечаном сједницом СО Беране, којом је председавао председник Самир Аговић, обиљежен је 21. јул Дан општине Беране.

У присуству бројних гостију, председник општине Беране Вука Голубовић, подсетио је на значај 21. јула, дио реализованих пројеката и будуће планове.

Председник СО Беране Самир Аговић истакао је да је Беране данас средина којом се поносе сви они који су учествовали и учествују у његовој изградњи, уљепшавању, подучавању будућих генерација, вриједни домаћини и сви они који стварају, пишу о нашем граду проносећи његову славу и љепоту даље од ових простора.

Он је казао да 21. јул представља симбол слободе, једнакости, заједништва и суживота. Све генерације Беранаца су поносне што смо наставили тим путем и што нико није оспорио вриједности антифашистичке идеје и борбе против фашизма, додао је он.

Уручене су награде добитницима “Двадестпрвојулске” награде, које су ове године добили: рукометашица **Соња Барјактаровић**, проф. др **Милија Зечевић**, новинар и књижевник **Влајко Ђулафић**, ОШ „Махмут Адровић“ из Петњице и Удружење ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца.

Приређен је културно забавни програм у којем су учествовали: Слободан – Слобо Маруновић, глумац Црногорског народног позоришта и Мирјана Нововић, студент Музичке академије на Цетињу. Сједници су, поред осталих, присуствовали: председник Црне Горе Филип Вујановић и министри у Влади Црне Горе, Миодраг Бобо Радуновић и Предраг Бошковић.

Поводом Дана општине пристигао је и велики број телеграм, између осталог, од премијера Мила Ђукановића, председника Скупштине Црне Горе Ранка Кривокапића, Срђана Милића, председник Социјалистичке народне партије Црне Горе, америчке амбасадорке и амбасадора Руске федерације у Црној Гори. У име награђених захвалио се **Проф. др Милија Зечевић**, ректор Европског универзитета у Београду и председник Удружења српско – црногорски покрет за европске интеграције.

“Сви ми који живимо ван завичаја никада нијесмо без завичаја. Нас је изњедрила Црна Гора, нас су изњедрили Васојевићи, нас је изњедрила Беранска гимназија. Ми се дивимо великанима као што су Ђурђеви ступови и Комови и то нас, уз Ловћен и великане из прошлости надахњује и ми се са свима њима поносимо”, казао је, поред осталог, професор Зечевић.

ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ БЕРАНЕ УРУЧЕНА

ТРАДИЦИОНАЛНА НАГРАДА "21. ЈУЛ"

Најзначајније општинско признање

Жири за дојелу Награде "21. јул" у 2013. години, у саставу: Драган Лабудовић, председник и чланови: Споменка Ђаловић, Самир Аговић, Муслија Калић, Милена Кљајић, Ервин Манџукић, Горан Лутовац, Смиљана Марковић, Марко Стијовић, Вида Ивановић, Миро Цимбаљевић, Арслан Кораћ и Јелена Кастратовић, на сједници одржаној 12. јула 2013. године, донио је одлуку да ове године награда "21. јул" буде уручена:

1. Проф. др Милији Зечевићу, оснивач, власник и ректор Европског универзитета у Београду
2. Влајку Ђулафићу (књижевник, новинар, књижевни критичар)
3. Соњи Барјактаровић (голман женске рукометне репрезентације Црне Горе)
4. Јавна установа Основна школа "Махмут Адровић" из Петњице
5. Удружење ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца Берана

Образложење

Проф. др Милија Зечевић, рођен је 1940. године у Виношкој Гимназији је завршио у Беранама, дипломирао је на Природно-математичком факултету у Београду - група математика. Академски степен магистра наука стекао је на институту Економских наука у Београду, а научни степен доктора наука на Факултету организационих наука универзитета у Београду.

Оснивач је Факултета за интернационални менаџмент 1993. године, а такође је оснивач и власник Европског универзитета, који има факултете у Београду, Паризу, Бриселу, Женеви, Лондону, Бечу, Њујорку, Будимпешти...

Написао је преко двеста научних радова и двадесет уџбеника.

Добитник је бројних признања:

- Ректор, власник и оснивач Европског универзитета и редовни Професор,
- Председник је одбора Уједињених нација за образовање на даљину, Беч,
- Почасни доктор интернационалног Универзитета Алберт Швајцер, Женева,
- Редовни професор Европске академије за информатизацију, Брисел,
- Председник и редован члан Европске академије наука, Беч,
- Добитник награде за животно ђело: допринос у науци, образовању, интернационалном менаџменту и дипломатији.
- Аутор је и учесник бројних научних пројеката...

Оснивач је и почасни председник Удружења Васојевића у Републици Србији и дијаспори које траје око двадесет пет година, а које има своје подружнице у Војводини – Савино Село, Лијева Ријека, Подгорица, Будва,...

Милија Зечевић је личност која је изузетно привржена, емотивно и радно свом крају и народу.

Председник општине Вука Голубовић уручује награде

Влајко Ђулафић, је рођен 18. јануара 1957. године, у Горњим Лугама, код Андријевице. Завршио је Гимназију у Беранама и дипломирао на Филолошком факултету (група за књижевност и теорију књижевности) у Београду. Објавио је књиге пјесама: "Проклетије" (1995.), "О, Јове реци" (2000.), "Узглавница" (2002.), "Доба без Јеванђеља" (2004.), "Утва златокрила" (2007.), "Небеска тапија" (2008.), "Жертвино умиљеније" (2010.), као и збирке афоризама "Зенији трн" (2000.) и "Пилотина" (2002.). Ове године, Влајко Ђулафић је заједно са сином Дамјаном објавио књигу "Књижевно историјска споменица манастира Ђурђеви ступови".

О свим наведеним књигама књижевна критика је изрекла високе оџене. Ђулафић је добитник награде "Вуко Безаревић", за сатиричну причу 2007. године и награде "Бошко Пушоњић" Удружења новинара Црне Горе за најбољу репортажу у 2007. години. Добитник је и књижевне награде "Радован Зоговић" за поезију 2012. године, што је један од доказа да се налази у самом врху савременог пјесништва у Црној Гори.

Поред поезије, Ђулафић пише и књижевну критику. Написао је рецензије за велики број књига наших познатих књижевних ствараоца. Његови критички осврти и бројни прилози објављени су у мноштву познатих листова и часописа. Учесник је бројних књижевних сусрета, на којима је увијек с уважавањем прихватан од стране књижевне публике, било да казује своје стихове, или да говори о књижевном стваралаштву других. Ђулафић је заступљен у више зборника и антологија, а између осталих и у антологији портрета Удружења књижевника Црне Горе. Члан је Удружења књижевника и Удружења новинара Црне Горе. Био је директор Информативног центра, у чијем саставу су били лист "Слобода", Радио Беране, и часопис "Токови". Ради у Радио Беранама. Главни је и одговорни уредник "Свевића", листа Епархије будимљанско-никшићке.

Влајко Ђулафић је у току свог дугогодишњег новинарског рада на страницама бројних листова и часописа објавио мноштво текстова, који су на прави начин давали подстицај пуној афирмацији средине у којој живи. Он је преносио истину о завичајним дешавањима на нашим ширим просторима, корачајући стопама познатих писаца, путописаца и новинарских имена из овог краја.

Соња Барјактаровић, рођена 11. септембара 1986. године у Иванграду, је голман рукометне репрезентације Црне Горе. У богатој каријери освојила је много титула са Рукометним клубом "Будућност" из Подгорице. Најбољи је голман у историји црногорског рукомета. Освојила је на Олимпијским играма у Лондону 2012, сребрну медаљу са репрезентацијом Црне Горе. У децембру 2012. са репрезентацијом Црне Горе освојила је златну медаљу на Европском првенству.

Соња Барјактаровић је започела своју каријеру у Рукометном клубу Беране. Од сезоне 2005/06. прелази у Будућност са којим је освојила сва национална првенства и купове. Такође осваја три пута регионалну лигу, два Купа победника купова, као и Лигу Шампиона. У сезони 2012-13 Соња прелази у руску лигу. Постаје члан клуба Ростов-Дон.

Од обнављања независности Црне Горе, 2006. године и формирања репрезентације, постаје од првог дана стандардни голман. Учествовала је на Европском првенству 2010 и 2012 Светском првенству 2011. као и на Олимпијским играма 2012. у Лондону. Исте године у децембру је са репрезентацијом на европском првенству освојила златну медаљу.

Јавна установа Основна школа "Махмут Адровић" формирана је 1913. године, као прва школа у Горњем Бихору. И од њеног формирања до данас ради у контитнутету са изузетком периода 1941-1945. године.

Школа је за вријеме њеног стогодишњег трајања изњедрила 35 доктора наука међу којима су позната имена проф. др Мехо Хоџић, проф. др Хакија Адровић, проф. др Шербо Растодер, проф. др Фехим Кораћ итд. Ову основну школу завршило је 25 љекара, велики број инжењера свих профила и професора.

Основна школа "Махмут Адровић" је остварила значајна достигнућа и резултате у области просвјетног и педагошког рада као и појединачне резултате кроз освојене награде њених ученика на многим такмичењима.

Школа је у континуитету остваривала запажене резултате на разним општинским, регионалним и републичким такмичењима што показују разне дипломе, плакете и захвалнице.

Удружење ратних добровољаца 1912-1918,

њихових потомака и поштовалаца – основано је 1996. године, као наследник ратних добровољаца Среза Беранског основане 1934. године. Циљ постојања Удружења је окупљање потомака и поштоваоца ратних добровољаца ради његовања славних слободарских традиција добровољачког покрета, слоге, развијања патриотских осјећања, чување духовних вриједности и културних добара нашег народа.

У току 15-то годишњег рада ово Удружење је подигло низ споменика и спомен обиљежја значајним догађајима и личностима са овог простора као што су:

- 1997. године подигнут је споменик погинулим борцима Васојевићке бригаде који су на Штедими 1912-те сахрајени. Њихови земни остаци сахрањени су код манастира Ђурђеви Ступови;
- 1998. године подигнут је споменик Поличким устаницима и војницима Друге Српске армије, који су умрли приликом повлачења 1915. године, а споменик је подигнут код цркве Свете Тројице на Полици;
- 2003. године подигнут је споменик борцима Рудешке битке, у којој су устаници Васојевића на челу са војводом Миљаном Вуковим Вешовићем поразили турску војску предвођену Селим-пашом.

Поред наведених активности ова НВО је имала и активности на промоцији књига чија је тема била заједнички историјски догађаји и личности везане за добровољачке и ослободилачке покрете, историју и културу народа са простора Берана и околине, као што су:

- Промоција књига публицисте Радомира П. Губеринића;
- Промоција књиге публицисте и новинара Бранислава Оташевића;
- Промоција књига др Радомира Кићовића;
- Промоција књига књижевника и пјесника Ратка Делетића;

Удружење је организовало бројне књижевне вечери, скупове, манифестације, академије, чиме даје значајан допринос очувању од заборава историјских догађаја везаних за овај крај и промовисање историје, културе, живота и рада народа са ових простора.

СЕРДАРИ, ВОЈВОДЕ И ГЕНЕРАЛИ ИЗ ВАСОЈЕВИЋА

Узори чојства и јунаштва - наслов је и констатација рецезената ове значајне хронике, академика Влада Стругара и Мирослава Стојановића

После пионирског подухвата, који је остварио књигом "Доктори наука из Васојевића", Лука Кастратовић је направио нови, заиста хвале вредан подвиг: припремио је књигу о сердарима, војводама и генералима из овог великог, српског племена у Црној Гори. И овом приликом, мање је реч о строго ауторском делу – Кастратовићеве интервенције у тексту који се, у коначној верзији, налазе пред читаоцем, су минималне - а више о редакторском и енциклопедијском ангажману, који је подразумевао велики, напоран, стрпљив и истрајан истраживачки рад.

Требало је, наиме, из мноштва извора, често недоступних широј јавности и поготово заборављених списа, под дубоким наслагама времена, "извући" причу о мање познатим а знаменитим личностима племена Васојевића из давнина.

Није, очигледно, било лако ни са великанима о којима се наизглед много зна: требало је из мноштва, често противуречних казивања, преточених у народну песму и, не увек поуздану, легенду, као и списа који носе печат одређеног времена и неминовне ауторске пристрасности, издвојити за њихов "портрет" поузданије и упечатљивије детаље и аргументе.

То је, као и сваки избор, уосталом, увек скопчано са ризицима с којима се суочава сваки аутор, и којих, пред критичким судом јавности, неће бити поштеђен ни Кастратовић.

Читалац ће, свакако, запазити сасма различите стилове којима су писане, и исписане, биографије личности које су се нашле међу корицама ове књиге: док у њеном првом делу, оном о сердарима и војводама, има више анегдотске скаске, која почива на усменој нарави, епском стиху и легенди, у другом делу, који говори о генералима, језик је "сувљи", казивање строго фактографско, лексиконски документарно и извештајно.

За тај несклад више су "криви" извори које је аутор користио, него сâм аутор: Кастратовић се определио за "монтажу" туђих текстова, чији изворник је, прилежно и ревносно дат у фус нотама и списку "консултоване" литературе, с најнужнијим, рекли смо већ, ауторским интервенцијама, без сопствене, списатељске "доградње", не упуштајући се у личне процене, коментаре и шира објашњења појединих догађаја и историјских околности у којима су деловале "његове" личности, иако би и то обогатило садржај књиге.

Оно што ову књигу, иначе, чини особеном и посебно вредном, јесте чињеница да су се на њеним страницама, први пут заједно, нашле гласовите личности, овог пута не по перу, као у оној, раније споменутој књизи о докторима наука, него по мачу (иако су многи од њих, читалац ће запазити, посебно међу генералима, уз највише војне школе стекли универзитетска знања и били врсни интелектуалци!) пореклом из Васојевића, које су живеле и деловале у временском распону дужем од два столећа.

Многи међу њима су, као сердари и војводе, из давних минутих времена, или генерали из нешто новијих, представљали светионике саплеменицима у смутним временима. Узоре чојства и јунаштва. Изворе

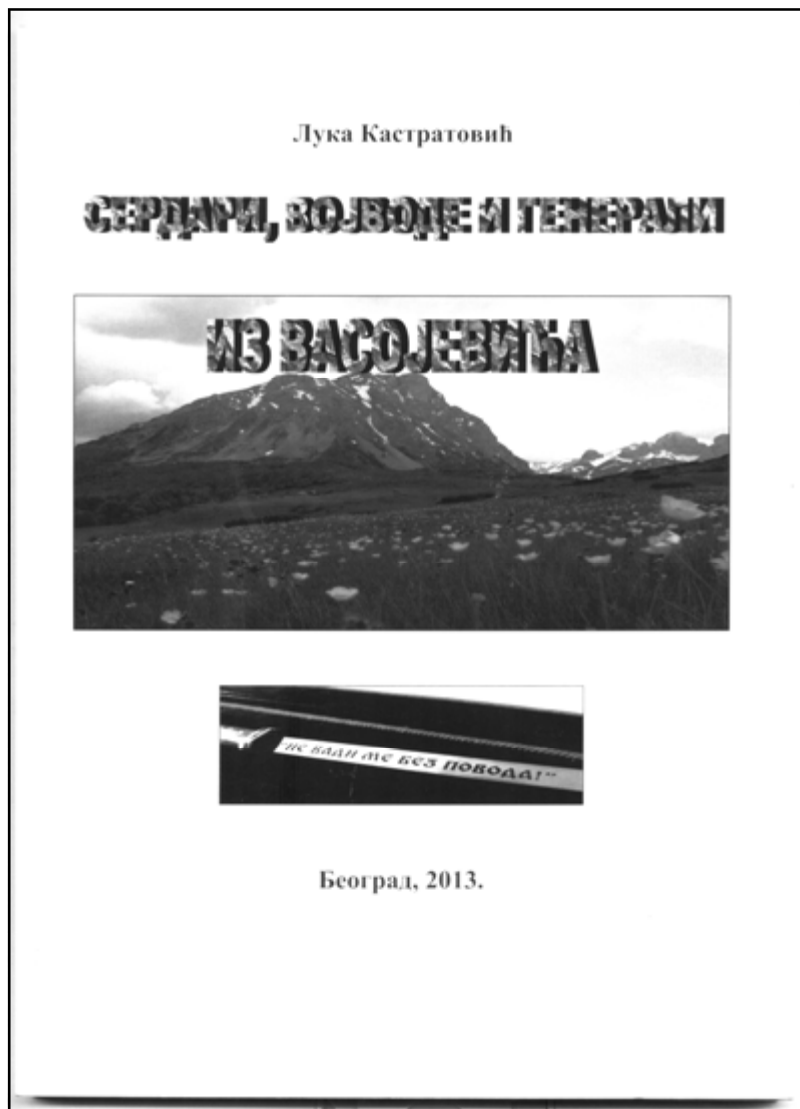
надахнућа многим генерацијама у драматичним историјским раскршћима. Узвишену етичку вертикалу која је њихове наследнике и племенике чинила увек гордим и усправним. Соколила их да не поклекну у најтежим искушењима. Напајала их патриотизмом и слободарством, до херојског саможртвовања.

То је и разлог који ову књигу, с овлашним животописом заиста особених, романескних личности (неке од њих су заиста "преточене" у романе) и често драматичних судбина, понекад у трагичном раскораку с временом и историјским околностима (случај генерала Радомира Вешовића, донекле и случај генерала Мирка Крчића), препоручује не само за штампу, него и драгоцену лектуру генерацијама које тек стижу.

Ово је заиста целовита књига, састављена од беседâ посебних, о одабраним историјским личностима, сердарима, војводама и генералима. Они представљају Васојевиће тако и толико да се њихови племеници њима диче, да их велича њихова родбина и њихова крајина.

Кроз приказе о њима, кад се скупа схвате, ишчитају и гледају, читава се народни живот и још већма слободарство Васојевића, њихово јуначко одуширање турским властима и добровољно сједињавање са државом Црном Гором.

И, на крају, срећно! Добили смо одличну књигу "Сердари, војводе и генерали из Васојевића", Васојевићима заиста на радост, разгледање, читање и украс у кућној библиотеци, а Луки Кастратовићу на понос и захвалан благослов од његових племеника.

Насловна страна књиге аутора генерала др Луке Кастратовића

НАШИ САВРЕМЕНИЦИ

Стана Божовић - Васојевићи у темељима савремене Србије и Београда

Стана Божовић

Рођена сам 15. јануара 1962. у Беранама, у подножју Кома Васојевићког, под иконом Светог Арханђела Михаила, славе свих Васојевића, па и мојих Вулевића. Зато ми је тешко бити жена и то још пореклом из тако великог и славног племена Васојевића. Огроман је данас терет следити тај шест векова стари кодекс части и врлине који нам зададе још праотац Васо, а још теже делима својим сустићи све славне и умне Васојевиће који нам претходише.

Праотац наш Васо није пребегао из Србије, он је поникао из тог небеског краја између планина Бјеласице и Проклетија, између вилинских река Лима и Таре. Родио се испод поносних врлети Комова, који бдију над целом Црном Гором и надвисују све, не само својом надморском висином, већ и духом Васојевића. Васојевићи су ту већ више од 6 векова, из предела за који се зна да се одувек зове Стара Србија. Једнакост, братство и слога који владају у племену Васојевића уграђени су у бит постојања овог племена, а управо је још један Васојевић, игуман Мојсије Зечевић и обновио законик на тим моралним темељима, познат као „Васојевићки закон у 12 тачака“, а то је и први писани црногорски законик.

Заиста је обавезујуће одрастати у сенци таквих великана из племена Васојевића као што су Вук Стефановић Карацић, вожд Карађорђе, војвода Петар Бојовић. По висовима Кома Васојевића из оближњег места Краље долазили су сами Немањићи да на Комовима ловe дивљач. Православни оци Петар Вулић и Милош Вуковић још 1861. направише „Васојевићку универзу“, школу која је превазилазила своје време по предметима и витешком моралу, а један од првих ђака тамо беше и Лакић Војводић. Толико је славних имена од Васојевића да ако бих почела не знам да ли би икада и завршила, јер се крв Васојевића чврсто и

поносно уградила у темеље данашње Србије, па и Београда.

Удавши се у племе Пипера, понела сам још једно часно име сем очевог- породице Божовић, па сам тако двоструко повезана за Васојевиће и мој живот у Београду ме зато никада није одвојио од мојих предака. Као члан удружења Васојевића у Београду одавно учествујем у активностима везаним за очување историје и културног наслеђа Васојевића.

Ипак, прошле године моју спонтану иницијативу за промоцију знаменитих жена у Васојевића одмах су и од срца прихватили и подржали ректор Милија Зечевић и градоначелник Берана, Вука Голубовић. Убрзо смо основали и иницијативни одбор за израду и популаризацију монографије посебно заслужних жена из племена Васојевића, на челу са ректором Зечевићем као председником, а са мном и Вуком Голубовићем на месту потпредседника.

Мало су данас јавности познате многе вредне и образоване Васојевићке попут Дивне Вековић-прве жене преводиоца, или Вуке Велимировић, велике уметнице и вајарке, а обе су стварале и радиле још почетком 19. века! Због Вуке Велимировић чија се дела чувају у најпознатијим музејима света, под Комове Васојевића је долазио и нобеловац Рабидрант Тагора који је љубио тло по коме је Вука газила!

Стана Божовић и председник Србије
Томислав Николић

Монографија има за циљ да отргне од заборава све жене Васојевића које су заслужиле своје место међу великанима наше историје својим доприносом у науци, култури, друштву и уметности.

Са положаја члана Владе Републике Србије, прве државне секретарке за родну равноправност и председнице Савета Српске Напредне странке за бригу о деци, породици и социјалној политици, ја осећам посебан дуг и моралну обавезу да оживим сећање на све жене из Васојевића које су свој живот и рад посветиле нашем народу и у Србији и у Црној Гори. Као иницијатор овог пројекта и потпредседник одбора за израду монографије знаменитих жена Васојевића, потрудићу се да великим личним трудом у промоцији овог дела и моје име на тај начин постане вредно помена новим нараштајима Васојевића.

Стана са Александром Вучићем

Стана Божовић завршила је средњу медицинску школу у Беранама 1980. године, затим Дефектолошки факултет универзитета у Београду 1985. године (дипломирани дефектолог-логопед), па магистрирала на факултету интернационалног менаџмента 2004. године, а тренутно ради на докторској дисертацији на тему “Управљање људским ресурсима”. Тренутно је запослена као Државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике Владе републике Србије.

ЗАВИЧАЈНО УДРУЖЕЊЕ „КОМОВИ” У КРАГУЈЕВЦУ

После вишемесечних припрема Удружење почело са радом на Михољдан 2013.

„КОМОВИ“ у Шумадији

После вишемесечних припрема, на Михољдан 12. октобра 2013. године, одржана је оснивачка Скупштина Завичајног Удружења „КОМОВИ“ у Крагујевцу.

Драгана Зечевић, Слободан Зечевић члан, Веселин Јакшић секретар Удружења, Милован Павићевић председник Скупштине, Проф. др Милован Зечевић - Председник Удружења (сједи)

На оснивачкој седници, којој је присуствовало 70 чланова, усвојени су Циљеви, Оснивачки акт и Статут Удружења, те изабрани његови органи. Успешан рад Седници пожелели су гости Мијо Вешовић, испред београдског Удружења Васојевића и протојереј ставрофор Саво Арсенијевић, у име Епархије Шумадијске.

За Председника Скупштине изабран је Проф. Др Милован Павићевић, а за Председника УО, који је уједно и Председник Удружења Проф. Др. Милован Зечевић.

Поред њега у УО су још и Жељко Зиројевић, Верољуб Кастратовић, Дејан Ровчанин, Веселин Јакшић, Мило Рачић, Радивоје Зечевић, Милан Пераловић, Милан Лалић, Павићевић Драгана и Обрад Турковић. Чланови Надзорног одбора су Миодраг Томовић председник, а Свето Раденовић и Вуко Станишић, чланови.

Такође, Скупштина је донела Одлуку да дан Удружења и Слава буде дан оснивања, а то јер 12. октобар, односно МИХОЉДАН.

Седница Управног одбора - оснивачка скупштина

Почетком ове године у једном крагујевачком ресторану, окупила се група од 10-так људи из првобитне Подружнице Удружења Васојевића, са намером да се она поново активира и нађе модус трајнијег окупљања, са племенитим намерама према старом Завичају.

Према усвојеном Статуту, Удружење је аполитичко, нестраначко и непрофитно.

Циљеви Удружења би се могли дефинисати у четири основне групе и то:

- **ТРАДИЦИЈА**, где би се истраживао, неговао и афирмисао живот, обичаји, веровања и међусобни односи предака у Завичају.
- **ИСТОРИЈА**, кроз сакупљање и објављивање писане грађе, предања и сачуваних фотографија, бележење сведочења о историјским догађајима, као и реаговање на погрешно интерпретирање истих.
- **КУЛТУРА И УМЕТНОСТ**, са нагласком на афирмацију културног наслеђа Завичаја (посебно народног стваралаштва), сакупљање етнографских предмета, артефаката и умотворина, организовање пригодних изложби, књижевних, нараторских и гусларских вечери.
- **СОЛИДАРНОСТ И ХУМАННОСТ**, у Приступници за чланство у Удружењу стоји да нико од њега не може очекивати неку бенефицију, али ће Удружење, у оквиру својих могућности, настојати да својим члановима којима је то потребно, омогући бесплатну саветодавну и другу помоћ, нарочито у области здравства и правне заштите, јер за то Удружење има веома квалитетне кадрове.

- **ЈАВНОСТ У РАДУ**, рад Удружења је јаван, и настојати ће да у свим доступним гласилима и медијима презентује своје активности, као и објављује пригодну грађу и радове појединаца својих чланова.

- **САРАДЊА**, једно од важнијих активности је и сарања Удружења са одговарајућим институцијама и установама из Завичаја, као и сличним друштвима у Србији, при чему ће настојати да организује посете и обиласке појединих историјских места, са жељом да нарочито младим нараштајима приближи и дочара све лепоте и могућности старог Завичаја.

Чланови Удружења

Но како у великом граду какав је Крагујевац нема сличних удружења, временом се јављао велики број појединаца, који нису из Васојевића, са жељом да се и њихова стара постојбина укључи у Удружење. Не желећи да се ниједан добронамерни човек одбаци,

Иницијативни одбор је прихватио такве жеље, па сада Удружење окупља све оне који потичу из Црне Горе, Старе Херцеговине, Рашке области и Косова и Метохије.

Крагујевца, односно Шумадије, са старим завичајем.

Иако наведени циљеви могу изгледати и преамбициозни, кадрови које има Удружење, као и они који се свакодневно јављају да му приступе, добра су гаранција и нада да ће добар део њих бити и остварен.

Удружење „КОМОВИ“ изражава захвалност „Гласу Васојевића“ на братској помоћи, што нам уступа свој простор да објави овај наш извештај, јер је то почетни корак за нашу афирмацију и обелодањивање нашег постојања.

Такође, Удружење позива све оне који су заинтересовани за сарадњу са нама, да нам се јаве и успоставе контакт. Како још увек немамо своје просторије и телефон, привремени контакт може бити на маил трансагент.кг@gmail.com

У „Аероклубу” у Београду 2013. године

СВЕЧАНИ ПРИЈЕМ ЗА БАДЊЕ ВЕЧЕ

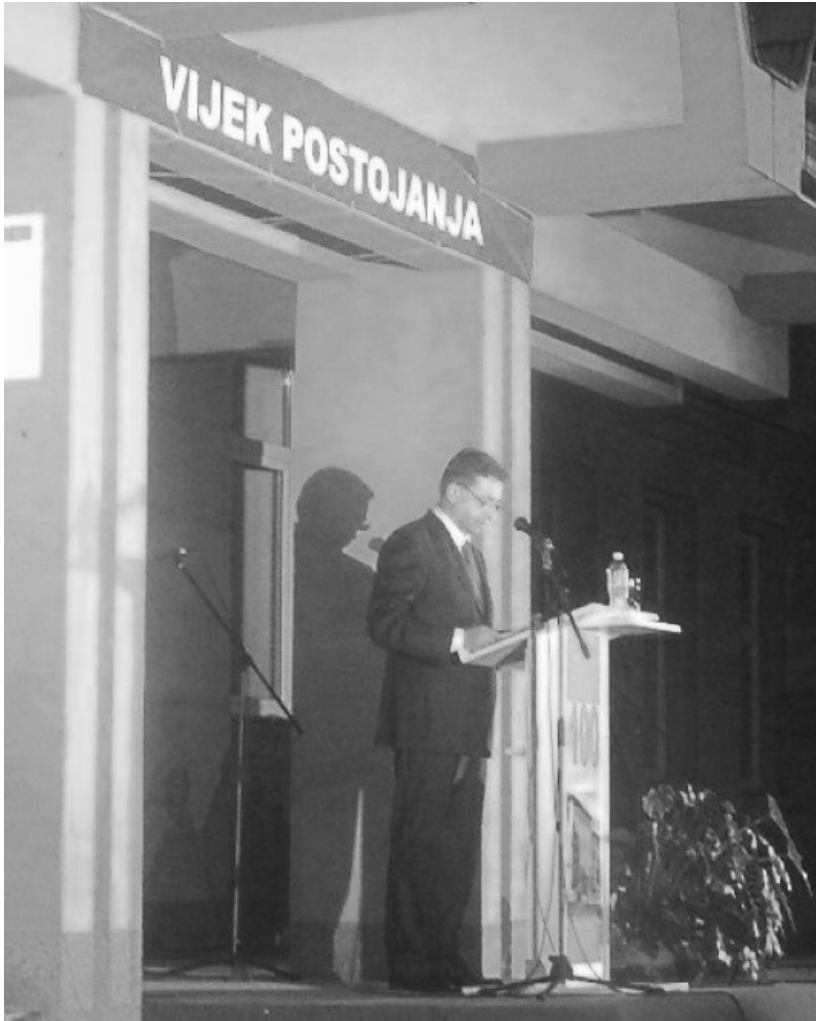
Удружење Васојевића, у складу са обичајима и поштовањем према највећим црквеним празницима, сваке године слави Бадње вече. Размењују се мишљења, сумирају резултати, договара се за наредни период и, по обичају, започињу нови послови.

Свечани пријем су приредили почасни председник Удружења Васојевића проф. др Милија Зечевић, председник Удружења генерал др Лука Кастратовић и потпредседник Удружења Димитрије Томовић. Присутствовали су: Миодраг Зечевић, Вук Рашовић, Томо Малишић, Мирослав Стојановић, Јездимир Арсенић, Душко Бојовић, Радосав Зечевић, Драган Вуканић, Драган Радевић, Миодраг Поповић, Миодраг Вешовић, Милан Вешовић, Марко Ђукић, Вук Дедовић, Драгослав Ђулафић, Ратко Васовић, гуслар Копривица и др.

ВИЈЕК БЕРАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Свечаном академијом која је уприличена у дворишту Гимназије “Панто Малишић” обиљежено је сто година постојања ове образовне институције.

Предсједник општине Беране Вука Голубовић

Директор гимназије Сретен Лутовац

ЧЕСТИТКЕ ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА

Гимназија “Панто Малишић”

Беране

На руке директору господину мр Сретену Лутовцу

Честитамо велики Јубилеј 100 година рада престижне Гимназије. Од ученика наше Гимназије изњедрени су многи истакнути факултетски образовани људи, доктори наука, академици, научници, писци, умјетници, привредници и бизнисмени, на понос Васојевића, Линске долине, Црне Горе, Србије и свеколиког српства у свијету.

Поносни смо што смо били ђаци уважене беранске Гимназије, докторирали на Београдском Универзитету, постали редовни професори универзитета, научни радници, написали и објавили бројне научне радове, студије и књиге из области међународне економије, инвестиција, банкарства, математике, информатике и менаџмента.

Желимо вама много успјеха у даљем раду.

Проф. др Миодраг Зечевић

Проф. др Милија Зечевић

На Свечаној академији предсједник општине Беране, Вука Голубовић, казао је да је беранска гимназија била и остала знак препознавања, која је својим ученицима отварала врата свих факултета на просторима бивше Југославије.

- У биографијама многих наших великана писане ријечи, сликара, музичара, научника ... са поносом стоји да су били ученици беранске гимназије. Кроз клупе ове школе прошли су и Зоговић и Лалић, Ђилас и Ристо Ратковић, Миодраг Булатовић и Александар Пријић и на стотине академика по којима се препознаје наша култура, умјетност и наука. Изњедрила је ова школа значајан број оних који су у великој мјери учествовали у развоју нашега друштва, казао је Голубовић наглашавајући да је она осмишљавала и креирала школство у овом крају и региону и шире, те су захваљујући њој у многим градовима данас самосталне гимназије.

Ако је прије сто година започето гимназијско образовање у овом крају, некако је и природно било да ова средина постане и универзитетска. То се остварило. Беранска гимназија је и на том пољу одиграла важну улогу, те данас у нашем граду имамо и пет високошколских програма, истакао је он.

О историјату беранске гимназије говорио је њен садашњи директор Сретен Лутовац.

- Када се осврнемо на трајање беранске гимназије, можемо да видимо да је, како 1913. године, тако и данас, послје једног вијека, њена мисија иста. Образовање је и даље идеја која води, а жељу за стицањем знања свака генерација задовољава у складу са временом и могућностима које су јој пружене. И сви смо ми дио ње, у њеном вијеку сваком од нас, који смо на било који начин везани за ову установу, припада неколико тренутака. Увјерен сам да ће још многе генерације „својим тренуцима“ допринијети њеном дугом трајању, казао је Лутовац.

Школа се развијала као морални чин у патријархалном жаришту и слободарској борби која је хранила омладину чојством и јунаштвом, врлинама увријеженим у црногорско народно биће.

Јубилеј се обиљежава у времену када се налазимо у финишу крупних и значајних промјена на свим нивоима образовања. Нови систем образовања је усклађен са европским искуствима и визијама европске школе. А нема европске школе без значајнијег учешћа младих у њеном креирању. Ученици желе квалитетну школу у којој могу да науче добро и корисно. У складу са тим млади очекују од ове школе шансу да искажу све своје потенцијале, занимљиву наставу, више учења са разумијевањем, усвајање знања које ће имати практични карактер, значајније уважавање њиховог мишљења у било којој активности школског живота – рекао је је помоћник министра образовања Свето Бакић.

У поводу јубилеја стотину година беранске гимназије уприличен је и богат културно – забавни програм.

Гимназија “Панто Малишић” носилац је признања, државне награде “Октоих” из 1981. и општинске награде “21.јул” из 1978. године.

В. Лабовић

Гости свечане академије

НАЈВЕЋЕ СРПСКО ПЛЕМЕ ИЗМЕЂУ НАПРЕТКА И ПРОПАДАЊА

КАКО И ЗАШТО СУ ВАСОЈЕВИЋИ РАЗБИЈЕНИ

ДРУГИ СВЈЕТСКИ РАТ БИО ЈЕ ПОСЕБНО ТРАГИЧАН ЗА ОВАЈ КРАЈ ШТО СЕ ПРОДУЖИЛО И У МИРНОДОПСКО ДОБА А У ЕКОНОМСКОМ И СВЕУКУПНОМ РАЗВОЈУ , СВЕ ДО ДАНАС

Државност брдских племена и Васојевића, казују многа историјска истраживања , старија је од настанка црногорске државе. И поред те чињенице , смишљено је лансирана теза у Црној Гори , после 1918. године и стварања Краљевине Срба , Хрвата и Словенаца , да су Васојевићи као декларисани Срби, кривци за југословенско уједињење и нестанак црногорске државе . Тај црногорски анимозитет се показао као кобан по Васојевиће и у току Другог свјетског рата . За Васојевиће је то био посебно трагичан период , што се продужило и у мирнодопско доба а у економском и свеукупном развоју , све до данас.

ДУБОКЕ И БОЛНЕ ПОДЈЕЛЕ

Други свјетски рат је проузроковао дубоке и болне подјеле које су довеле до сукоба , који су прерасли у крваве обрачуне . Сукоб , партизана и четника у Васојевићима (као и у читавој Црној Гори) имао је карактер братоубилачке борбе а ако се узме у обзир и борба за власт – и елементе грађанског рата . Жртве , и на једној и на другој страни , биле су огромне . Иако су у Андријевици и Беранама формиран први органи народнослободилачке власти у окупираној Европи и на југословенским просторима , иако је баш на овим просторима створен један од најачих герилских покрета , Васојевићи су оптуживани за главно четничко упориште , за противнике социјалистичке револуције .

Тринаестојулски устанак у Црној Гори био је свенародни и сви су били против окупатора . Касније се то претворило у голу борбу за власт. После рата побједници су писали историју и одређивали правила живота, развоја и постојања. Васојевићи су то добро осјетили и жестоко платили и 1948. на Голом отоку.

Сепаратистичка струја у црногорском државном и партијском руководству жестоко се окомила на Васојевиће и васојевићки крај . Дуго припремано разбијање територије и васојевићког бића крунисано је укидањем Андријевичког среза 1. маја 1947. године. Тада су Андријевици насилно одузети : Лијева Ријека , Ножица , Доњи Брскут , Душке , Птич , Ступови , Мочила , Грби до , Ками , Слачко , Веруша, Опасаоница и Хан Гаранчића и припојени срезу Титоград , којему до тада никада нијесу припадали .

С друге стране : Матешево , Увач , Тузи , Пајков Вир , Јабука , Јасен и Баре Краљске отцијепљени су од Андријевице и припојени срезу Колашин , у чијем саставу никада нијесу били . Затим је Законом о подјели Црне Горе на срезове , градове и општине , маја мјесеца 1952. године , укинута остатак Андријевачког среза са општинама : Андријевица , Шекулар , Мурино , Гусиње и Плав . Територија и становништво је преведено у Иванградски срез , с тим да је Врањештица придодата Колашину . По захтеву сељана , јула 1955. године , Баре Краљске и Врањештица поново су враћени у састав општине Андријевица (данас поново припадају Колашину) .

КО ЈЕ ПРЕСУДИО ВАСОЈЕВИЋИМА

Почетком фебруара 1960 . године у Андријевици је ненајављено банула партијска радна група коју је предводио тада свемоћни **Блажо Јовановић** , секретар Централног комитета СК Црне Горе , са **Радомиром Коматином** чланом Извршног комитета ЦК , **Михилом Ојданићем** , председником иванградске општине и **Јагошем Шћекићем** , партијским руководиоцем из Иванграда. Они су још тада пресудили Андријевици и Васојевићима . Узалуд су била уверавања да је тај крај један од најбогатијих што се природног богатства , пољопривреде и сточарства тиче ; да туда пролазе важне саобраћајнице ; да има велику развојно-туристичку перспективу . Није случајно да ниједан од поменутих „другова“ који су тада одлучивали није био Васојевић.

Деведесетих година прошлога вијека , последице „догађања народа „ и доласка на власт у Црној Гори , „младих , лијепих и паметних „ Андријевици је поново враћена општина . Међутим , у међувремену у том крају уклоњена су и уништена сва предузећа и институције од економског значаја .

Тако су Васојевићи територијално смишљено разбијени у пет општина: Андријевици и Беранама , којима су и припадали и : Подгорици , Колашину и Плаву у чијем саставу никада нијесу били . Данас су Васојевићи у економском и привредном смислу - најзаосталији крај у Европи . Примера ради : од Вјетерника , преко Трешњевица , све до Берана , нема ни једног значајнијег привредног или другог објекта . Свуда пустош , бесперспективност , сиромаштво , безнађе и безизлаз . За садашње црногорско руководство „од Биоча па навише“ , Црна Гора као да и не постоји .

КОБНЕ ОДЛУКЕ ЦРНОГОРСКОГ РУКОВОДСТВА

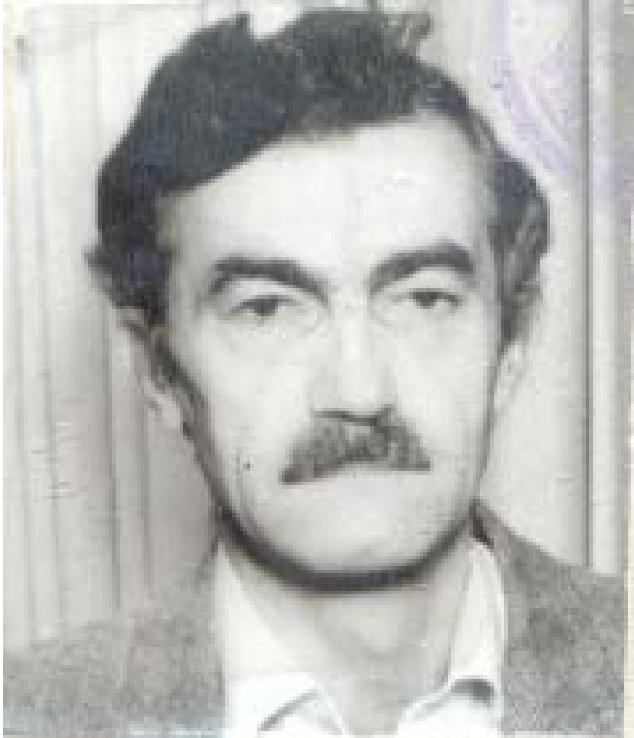
Ликвидација индустријског комплекса на Рудешу код Берана (Фабрике целулозе и папира ; Комбината „Лим“ ; „Полимке“ ; Фабрике за прераду кожа , Фабрике цигле и цријепа „Рудеш“ ; затварање Аеродрома ...) одлуком црногорског руководства из Подгорице , дјеловала је рушилачки на све што је створено у услужним дјелатностима и ванпривреди . То се директно одразило на хиљаде запослених , њихову егзистенцију и стандард становништва , на масовно иселјавање људи . Тако драстичан случај није се догодио ни у једном другом крају Црне Горе. Уз то веома погубан утицај на развој Васојевића била је и одлука о напуштању лимске варијанте пруге Београд – Бар.

Вријеме је показало да овакав однос послератног црногорског руководства а поготову овог данашњег , није ни мало случајан . И у једнима и другима преовладале су партикуларистичке снаге са снажним упориштем у крилу црногорских националиста . Недостатак осмишљене политике регионалног развоја која би требала да отклони велике разлике у степену (не)развијености Сјевера у односу на просјек Републике резултирао је погубним социјално-економским и политичким последицама . Тако је створен преседан , да данас на већем дијелу Црне Горе (Сјеверу) , са готово половину њених становника , нема ни једне организације , попут великих производних система или дјелова надградње ширег значаја .

Драган Радевић

(Одломак из нове књиге Драгана Радевића: „ВАСОЈЕВИЋИ-НАЈВЕЋЕ СРПСКО ПЛЕМЕ “ , која ће се ускоро појавити)

In memoriam

МИЛОШ ВУЛЕВИЋ
1929-2013

Професор Милош Вулевић

ДАЉИНАМА У ПОХОДЕ – БЕЗ ПОВРАТКА

На путу ка вјечном боравишту – даљинама у походе – запутио се Господу и пружио му жртву, човјек, угледни и виспрени професор књижевности, познати књижевни стваралац Милош Вулевић. Угасио се светионик духовности комскога обода. Нестала је жива, шетајућа икона беранског корзоа. Умро је човјек за памћење. Мудри Михаило Лалић у онтолошкој перцепцији записао је „све некакав траг оставља, у некакав се други облик претвара да даље траје“. У овој мисаоној рефлексiji најпознатијег писца васојевићке колијевке успостављамо збир трагања и трајања опредмећен и испуњен животом и дјелом Милоша Вулевића. Свеобухватну људскост темељио је на антејском споју патријархалног била традиционалног чојства и витештва, преплетену грађанском културом и цивилизацијским узусима.

Виталитетом комског духа озрачио је сопствено бистроумље, радом уздигао таленат и ушао у зачарни свијет књиге, у несагледиве просторе сазнања и недокучиве тајне вјечних изазова. Извори духовности били су његов опијум. Ушао је стишано и предано у заталасје културолошких вјетрова. Упалио је стваралачку свјетилку и њом освјетљавао скривене енигматичне слојеве, људске мисли оваплоћене у поретку стварања и промишљања. Човјеку и ријечи је дао све. И у њима видио све. У контемплацији сазнајне разноврсности даровито је урањао у дубине зачараног значења и откривао поруке и смисао вриједности. Бдио је над изазовима и магнетизмом скривених рудача и отварао искру свјетлости за људско добро и спознање. Била га је ријеч, улазио је у затамњеност њеног битка и царања. Славио је човјека и отварао му вентиле прикритог изворја животности. Откривао је неоткривено и потхрањивао га. Педагошким искрама поцижао је ватру генерацијама иванградске гимназије. Препознао је таленте и оснажио их.

Етиком је вредновао све поретке људске. Пространствима и даљинама ума ишао је у походе и стајао им на прагу. Опхрањивао се интегралним духом савремених теорија, иновацијама и предавао се колективној плими људског спознаја.

Знао је за туђе и за своје. Ком га уздизао, Лим носио, уздисао је над Његошевим мукама и гријао се свјетлошћу његовог дјела. Са Михајлом Лалићем био је једно. Осјетио је лелек Лелејске горе и преточио да у Лелејске чесме, да даље жуборе и наричу. Озебла га је „слеђена тишина Виситора“ Душана Костића. Разнијеле су га пркосне строфе и лиризам Радована Зоговића над чијим је гробом оплакао.

Пред завичајним стазама и успоменама, зараслим у пустош и слатко сјећање, губио је дах уздасима кидан. Ведрили су га пропланци, спајао је зрак, шум, небо ка којем расте цвијет и себе са земљом без неба. Никад није заборавио Сточову воду, цвијетничке љубичице, Гаранчића гору и дјевојачке пјесме Раковца.

Одужио се и војводи над војводама Миљану Вуковом Вешовићу и његовим савременицима. Ославио их је. Упозорио је на негативне тековине. О добром је добром задобрио. И на крају схватио је да човјек нестаје, а живот тече и траје. Све је то записао у својим књигама: Војвода Миљан Вуков, Есеји, Даљинама у походе, Лелејске чесме, Гора Гаранчића и другим важећим културним публикацијама. И још – вјечни помен и вјечно блаженство Милошу Вулевићу – светионику духовности, српства и слободе.

Др Петар Рмуш, Беране

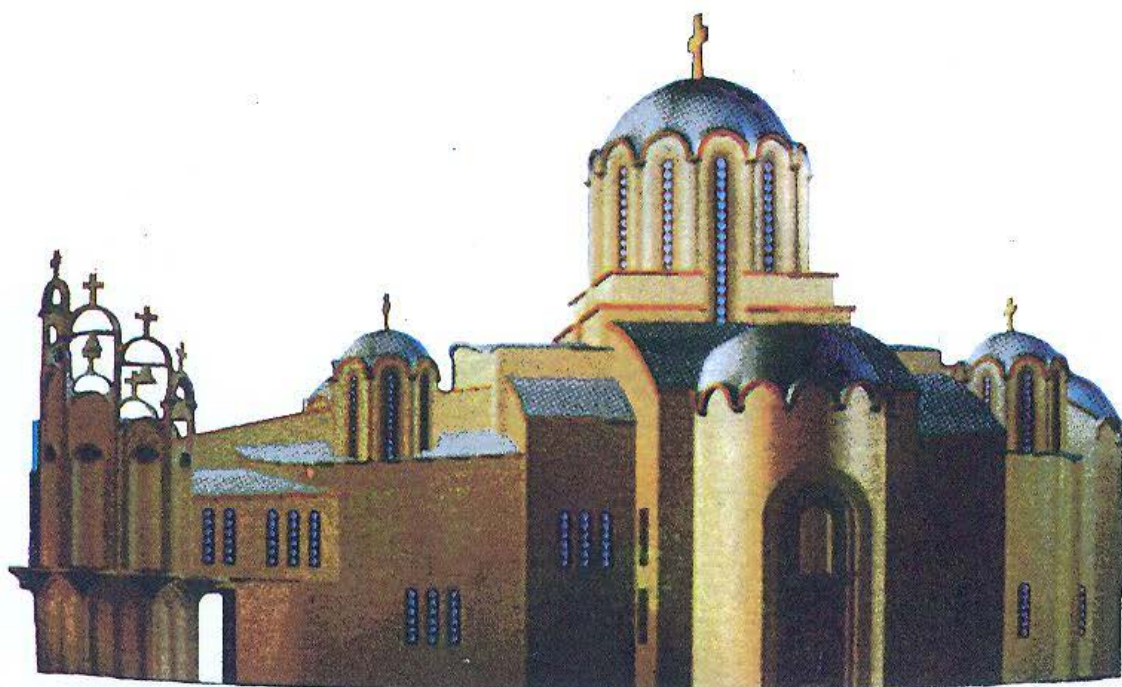
900 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА СТЕФАНА НЕМАЊЕ

Изградња храма Стефана Немање - Светог Симеона Мироточивог у Беранама

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
ЕПАРХИЈА БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКА

Због предака, за потомке,
у име Господа

ОДБОР ЗА ИЗГРАДЊУ САБОРНОГ ХРАМА СВ.СИМЕОНА МИРОТОЧИВОГ
У БЕРАНАМА
НАЈСКРЕНИЈЕ БЛАГОДАРИ

Г. *Милуја Зелковићу*

НА НЕСЕБИЧНОМ ПРИЛОГУ ЗА САБОРНУ СВЕТИЊУ
ЕПАРХИЈЕ БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКЕ

ВАШОЈ ПОРОДИЦИ ЖЕЛИМО ОД ГОСПОДА БОГА ДОБРО ЗДРАВЉЕ
СВАКИ НАПРЕДАК И УСПЕХ У ДАЉЕМ РАДУ.

С Божијим благословом
Епископ будимљанско-никшићки

+ *Јоаникије*

Беране *5. јуна '08* године

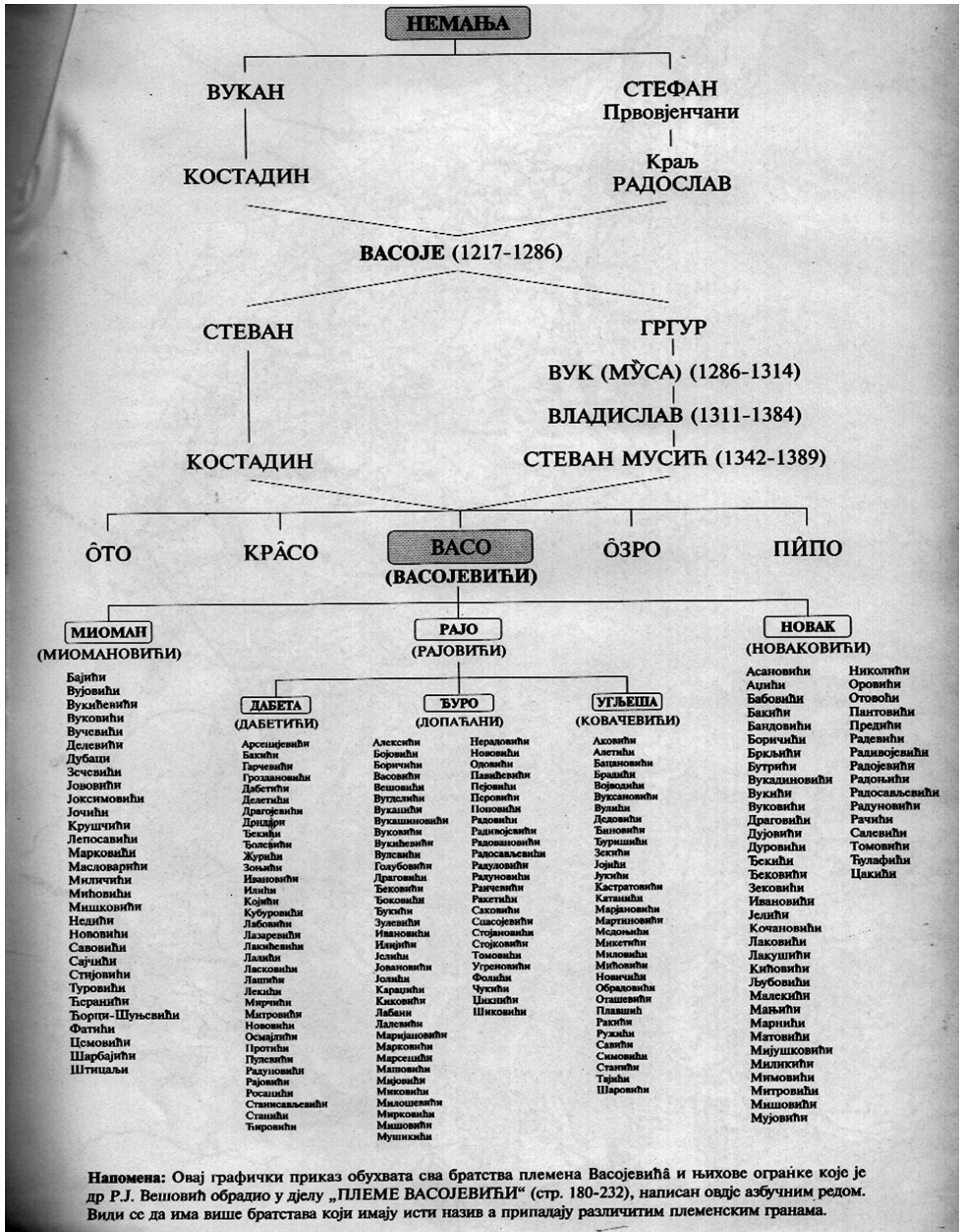

Одбор за изградњу Храма
председник

Зор. Себастијановић

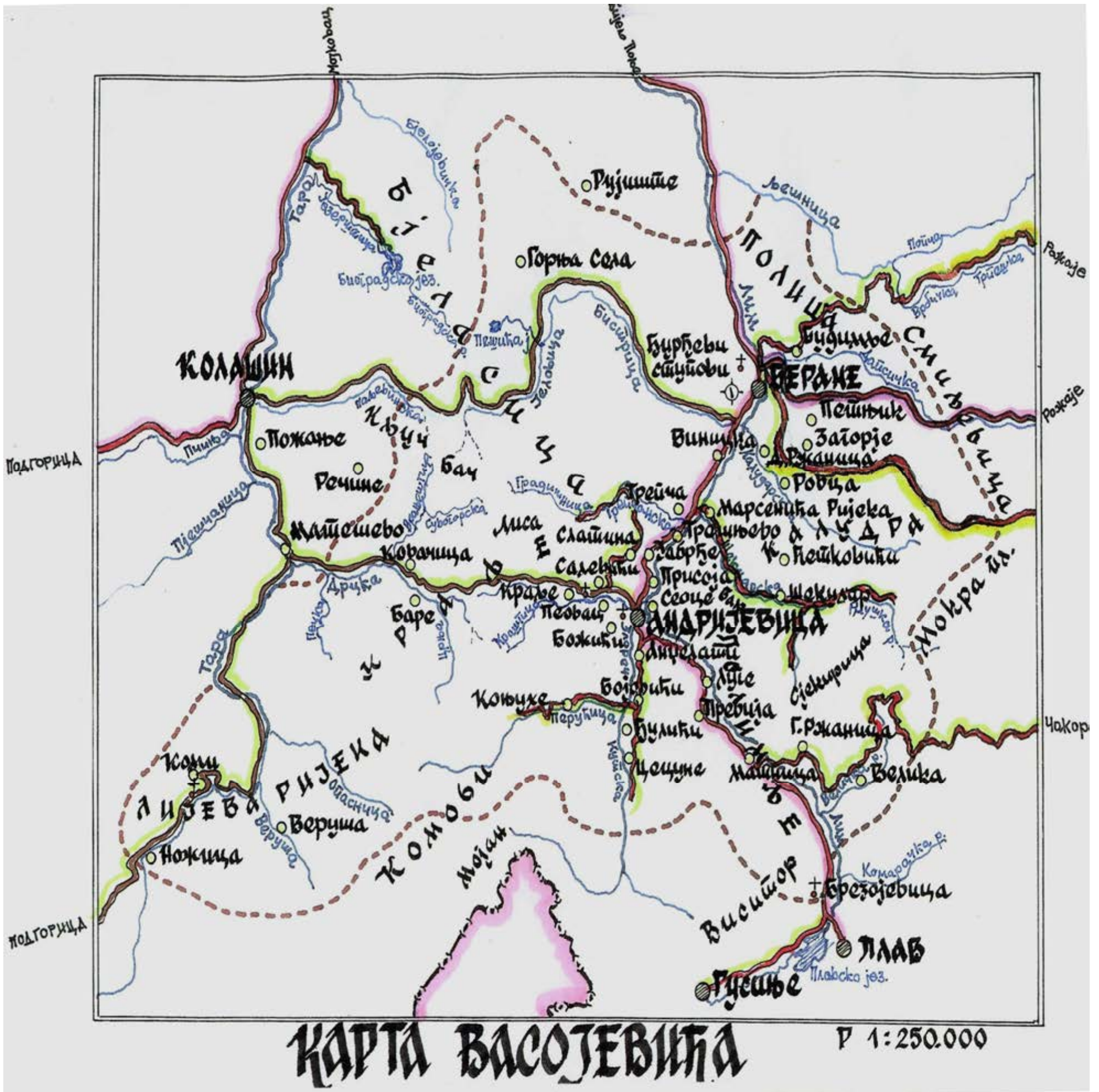
РОДОСЛОВ ВАСОЈЕВИЋА

Графички приказ линије потомства Стефана Немање

КАРТА ВАСОЈЕВИЋА

Карта распрострања племена Васојевића

ЗАВИЧАЈНА ПЈЕСНИЧКА РИЈЕЧ

Гдје год се окренеш, Комови се виде

КОРЕНИ

Манастир Ђурђеви ступови у Беранама,
Сија на сунцу у подножју планине,
И срцем своје молитве
Чува људе кроз векове.

У Виношкој израсла црква,
На месту где је некад била,
Да заједно,
Лакше дохвате небо.

Показао се игуман Мојсије Зечевић.
Погледом спаја векове.
Тајном свог крста садашњост благосиља,
И срећу у домове верних позива.

У загрљају моћне природе,
Из корена старих стабала,
Изашле мудре мисли предака,
Привијајући се уз душе потомака.

Милена Зечевић

Поглед низ Градишницу

ОБЈАВА

Са соколом на глави
С четири стране света у оку
О рамену с ременом сунца
С редеником јабука о појасу
С товаром књига на плећима
С вером у бога
Полазим у рат

Мој ратни план је јасан
Освојити све оно
Што прети нашој души
Што је трује убија једе
Ставити под строгу своју команду
Бити господар несреће

Са светлим оружјем
Полазим у незапамћен рат

Бежите потоњи ђавољи синови
Од травки до звезда распет
Ја сам од радости издељан крст

Драгомир Ђулафић

Јеловица, једна од најлепших планина

ВАСОЈЕВИЋИ

У врлетима на камену,
у планинским кланцима,
врховима што небу сежу,
слободе бранич бијаше,
моје племе поносно.

Ратови, збјегови
и времена тешка
као да су му снагу давали,
да храбро стоји,
невољама пркоси.

Сваки сунчев зрак,
што њежно милује стољетне шуме,
и траву росну,
док се одмара на путу свом,
као да листове књиге окреће,
о витешком племену мом
потомству Васовом.

Вријеме пролази,
године као бисер ниже,
у души тугу носим
што нијесам ближе.

Радосава Милатовић Перса